

Η

Ηδύφωνο

στα μονοπάτια του πολιτισμού

31.01.2016

www.simerini.com.cy

Η ΒΙΡΤΖΙΝΙΑ ΓΟΥΛΦ
ΣΤΑ ΜΑΓΑΖΙΑ ΤΗΣ
OXFORD STREET
// ΣΕΛΙΔΕΣ 12-13

ΕΠΤΑ «ΑΝΤΙΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ» ΤΑΙΝΙΕΣ
// ΣΕΛΙΔΕΣ 10-11

ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ:
ΕΝΑΣ ΕΝΣΑΡΚΩΜΕΝΟΣ
ΤΗΣ ΠΟΙΗΣΗΣ
// ΣΕΛΙΔΑ 14

Η τέχνη είναι ένας ελιγμός ευτυχίας ώστε να μπορούμε να υπάρχουμε κάπως αναπνευστικά δυστυχημένοι 🍷 Νίκος Καρούζος

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Μεγοπτεύει η έννοια της βαρύτητας

// ΣΕΛΙΔΕΣ 8-9

quickpeek

Γεγονότα, εκδηλώσεις, εκθέματα, συνειρμοί στον πολιτιστικό ιστό της εβδομάδας

Από την ελευθερία της έκφρασης, στην έκφραση της ελευθερίας

«Δεν ζητάω από τα βιβλία παρά να μου προσφέρουν ευχαρίστηση μέσω μιας τίμιας ψυχαγωγίας. Ή, αν μελετώ, δεν αναζητώ παρά τη μάθηση που πραγματεύεται τη γνώση του εαυτού μου [...].»

Στραος

«Είμαστε τα χνώτα των αστέγων, η περιφρόνηση των τρελών και η ευγνωμοσύνη των αφορισμένων. Η σιωπή των καταραμένων. Είμαστε θέατρο και ο χορός του, είμαστε δίχως λόγο γιορτή. Η ζέστη των ερωτευμένων»

Πολιτιστικές επιλογές // Τα καλύτερα της εβδομάδας

Θέατρο Ριάλτο // Μουσικές του Κόσμου

1

Λαυρέντης Μαχαιρίτσας & Γιάννης Κότσιρας

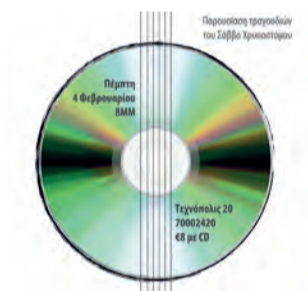
Μια μοναδική παράσταση από το «Διδυμότειχο» ως την «Αλεξάνδρεια» και από τη Σμύρνη μέχρι την Αθήνα, μια ξεσηκωτική συναυλία που παντρεύει το ροκ με το λαϊκό, τον ηλεκτρικό ήχο με τη μελωδία και τον λυρισμό. Τρίτη 2 & Τετάρτη 3 Φεβρουαρίου, στις 21:30. Κρατήσεις: 25373763.

2

«Βραδιές Λανιτείου»

Η Επιτροπή Βιβλιοθήκης του Λανιτείου Λυκείου εγκαινιάζει σειρά εκδηλώσεων με τον τίτλο «Βραδιές Λανιτείου», την Τετάρτη, 3 Φεβρουαρίου, στον χώρο της Βιβλιοθήκης του σχολείου στις 7.30 μ.μ. Η εκδήλωση θα είναι ανοικτή για το κοινό.

3

Παρουσίαση τραγουδιών Σάββα Χρυσοστόμου

Την Πέμπτη, 4 Φεβρουαρίου, και ώρα 8:00 μ.μ. ο ταλαντούχος 17χρονος Σάββας Χρυσοστόμου από την Πάφο θα παρουσιάσει τα δικά του τραγούδια στο Τεχνόπολις 20. Είσοδος: 8 ευρώ με CD. Πληροφορίες στο 70002420.

4

«Μικροί θησαυροί»

Η Γκαλερί Orpus 39 διοργανώνει την έκθεση «Μικροί θησαυροί». Τα εγκαίνια θα τελέσει η κ. Φωτεινή Παπαδοπούλου, την Τετάρτη, 10 Φεβρουαρίου, στις 7:30 μ.μ. Διάρκεια έκθεσης 10-27 Φεβρουαρίου 2016.

Haig Yazdjian, Γιώτης Κιουρτσόγλου, Βαγγέλης Καρίπης

Μέσα από τον κύκλο Μουσικές του Κόσμου δίνεται μια εξαιρετική ευκαιρία για να απολαύσουμε μεθαύριο Τρίτη, 2 Φεβρουαρίου, στο Θέατρο Ριάλτο στη Λεμεσό, ένα τρίο εξαιρετικών μουσικών με σημαντική μουσική κατάθεση. Οι Haig Yazdjian (ακουστικό, ηλεκτρικό ούτι, τραγούδι), Γιώτης Κιουρτσόγλου (ηλεκτρικό μπάσο) και ο Βαγγέλης Καρίπης (κρουστά, τύμπανα) ερμηνεύουν γνωστά κομμάτια του Haig Yazdjian, υλικό από τις προσωπικές δουλειές του Γιώτη Κιουρτσόγλου (το CD με τον τίτλο

«Haropsis») και του Βαγγέλη Καρίπη (με το γκρουπ κρουστών Κρόταλα), αλλά και αρμενικά παραδοσιακά και αραβικά τραγούδια.

Ο καθένας από τους τρεις αυτούς μουσικούς θεωρείται κορυφαίος στο είδος του και τυγχάνει διεθνούς αναγνώρισης. Ο Αρμένιος Haig Yazdjian αποτελεί μίαν από τις σημαντικότερες προσωπικότητες της ελληνικής jazz world σκηνής. Ο Γιώτης Κιουρτσόγλου ξεχωρίζει για το πολύ ιδιαίτερο προσωπικό του στυλ και την υψηλή τεχνική δεξιότητα. Ο Βαγγέλης Καρίπης μετρά πολυάριθμες συνεργασίες με Έλληνες και ξένους καλλιτέχνες

(Ara Dinkjan, Arto Tunçboyacıyan, Loreena Muckennit, Zohar Fresco, Theodosi Spasov, Misirli Ahmet, Karim Ziad, Enver Ismailov, Nedyalko Nedyalkov, Yordal Tockan, Omar Faruk Tekbilek, Natasha Atlas).

Στη συναυλία θα ακουστούν και ορισμένα νέα κομμάτια που έχουν συνθέσει από κοινού, τα οποία περιλαμβάνονται στο άλμπουμ που ετοιμάζουν.

Τρίτη 2 Φεβρουαρίου 20:30
Θέατρο Ριάλτο, Λεμεσό
Πληροφορίες / Κρατήσεις 77 77 77 45
Εισιτήρια: € 12 / 10
E-tickets: www.rialto.com.cy

Ιδιοκτησία: Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λεδ | Υπεύθυνος Έκδοσης: Μιχάλης Παπαδόπουλος, Βοηθός Υπεύθυνος Έκδοσης: Μαρία Μηνιά, Συνεργάτες: Κωνσταντίνος Α. Ε. Παπαθανασίου, Γιάννης Ζελιανός, Λογγίνος Παναγή, Γιώργος Ίκαρος Μπαμπασάκης, Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή, Τίτος Χριστοδούλου, Χρήστος Μιχάλαρος, Μάριος Αδάμου. Ηλεκ. Ταχυδρομείο: papadopoulosm@simerini.com, minam@simerini.com

Απαγορεύεται αυστηρώς η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά προτίμηση ή κατά διασκευή απόδοση του περιεχομένου (κειμένου ή φωτογραφίας) με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφηση ή άλλο, χωρίς τη γραπτή έγκριση ή άδεια του εκδότη Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λεδ.

E. H. Gombrich, Μικρή ιστορία του κόσμου

Έχεις σταθεί ποτέ ανάμεσα από δύο καθρέφτες; Πρέπει να το δοκιμάσεις

// ΣΕΛΙΔΑ 16

Ηδύφωνο

Lemmy

Πολλοί έλεγαν πως ήταν πολύ σκληρός για να πεθάνει, άλλοι πως ήταν ο τελευταίος rock n roll ήρωας και πολύ περισσότεροι πως ήταν ένας από τους πιο ζόρικούς motherfuckers που πάτησαν το πόδι τους πάνω στη σκηνή

Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας

Το εν λόγω Φεστιβάλ, συνεχίζοντας τα ετήσια «ταξίδια» του σε πόλεις της Ελλάδας και του εξωτερικού, παρουσιάζει τις βραβευμένες ελληνικές ταινίες από το 38ο Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας 2015 στην Κύπρο

Γιώργος Μπλάνας

Ένας ογκόλιθος, μεταφορικά και κυριολεκτικά, της γενιάς του ογδόντα. Ίσως ο πλέον ολοκληρωμένος ποιητής, με σημαντικότερες ποιητικές καταθέσεις-πράξεις και τεράστιο μεταφραστικό έργο

Κινηματογράφος // 1-4 Φεβρουαρίου

Το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας επιστρέφει

Το Φεστιβάλ Δράμας, συνεχίζοντας τα ετήσια «ταξίδια» του σε πόλεις της Ελλάδας και του εξωτερικού, παρουσιάζει τις βραβευμένες ελληνικές ταινίες από το 38ο Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας 2015 στην Κύπρο. Το εν λόγω Φεστιβάλ αποτελεί το κορυφαίο στο είδος του στην Ελλάδα. Η αναγνώριση αυτή, παράλληλα με τη διεθνή του διάσταση, συμβάλλουν σημαντικά στην επιτυχία των «ταξιδιών» του, που στόχο έχουν την προβολή και διάδοση του έργου των νέων κινηματογραφιστών. Η Γερμανία, η Αίγυπτος, η Κύπρος, η Σερβία, η Ιταλία, η Αθήνα, η Θεσσαλονίκη, καθώς και 60 πόλεις της ελληνικής περιφέρειας έχουν αποτελέσει σταθμούς, λιμάνια και προορισμούς του ταξιδιού του Φεστιβάλ Δράμας.

Στην Κύπρο, σε ένα διήμερο προβολών, το κοινό κάθε πόλης θα έχει την ευκαιρία να παρακολουθήσει τις βραβευμένες ταινίες ταλαντούχων κινηματογραφιστών, οι οποίοι εμπνέονται από διαχρονικά αλλά και σύγχρονα προβλήματα, αποτυπώνοντας σε συντομία αλλά με ευφάνταστο τρόπο σκέψεις και συναισθήματα. Όπως κάθε χρόνο, φιλοξενούμενοι από το Φεστιβάλ Δράμας θα παρευρίσκονται στις προβολές έτοιμοι να μοιραστούν με το κοινό πληροφορίες και απόψεις. Αυτή τη χρονιά θα έχουμε μαζί μας τον Καλλιτεχνικό Διευθυντή του Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας Αντώνη Παπαδόπουλο, καθώς και τους σκηνοθέτες Βίβιαν Παπαγεωργίου και Νίκο Τσεμπερόπουλο.

Πρόγραμμα Ταινιών (Πρώτη Μέρα)
EUROMAN
ΓΑΒΡΙΗΛ ΤΖΑΦΚΑΣ 22'
ΕΚΔΥΣΙΣ
ΦΑΙΔΡΑ ΤΣΟΛΙΝΑ 17'
JOANNA
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ 9'
INNER LAND
BIBIAN ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ 18'

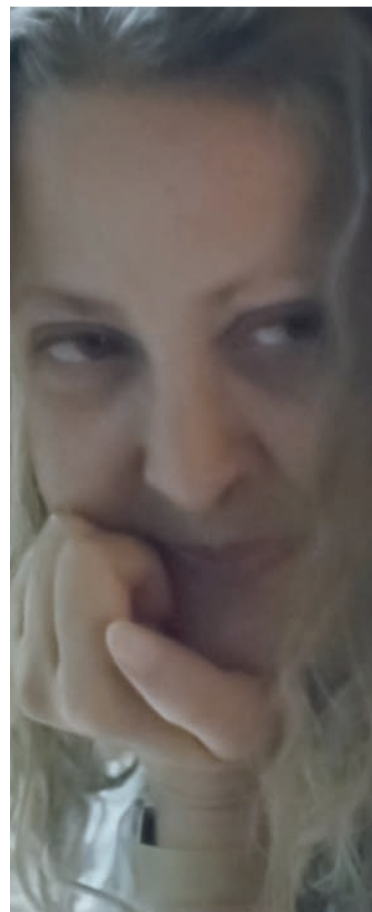
ΠΑΛΛΙΡΟΙΕΣ - ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ ΣΤΑΥΡΙΑΝΑ ΛΙΤΣΑ 11'
PROSORON
ΘΩΜΑΣ ΘΩΜΑ 5'
SIMON SAYS
ΝΙΚΟΣ ΤΣΕΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ 13'
BLUE TRAIN
ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΑΥΡΗΣ 15'

Πρόγραμμα Ταινιών (Δεύτερη Μέρα)
ΣΥΚΟ
ΝΙΚΟΛΑΣ ΚΟΛΟΒΟΣ 13'
4 ΜΑΡΤΙΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΝΑΚΟΣ 15'
ΕΘΝΟΦΟΒΙΑ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΙΟΓΚΑΣ 16'
DREAM TOY

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΟΥΛΙΑΡΑΣ 13'
RACINO'S WAY
ΧΑΡΗΣ ΠΑΝΤΕΛΙΔΑΚΗΣ 18'
ΚΑΤΗΦΟΡΑ
ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΑΜΜΙΤΣΗΣ 13'
Ο ΣΠΟΡΟΣ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΚΟΤΣΩΝΗ 15'

Πρόγραμμα Προβολών
1/2 & 2/2, Cine Studio - Λευκωσία 21:00 - 96420491
1/2 & 2/2, Θέατρο Σκάλα - Λάρνακα 20:30 - 99434793
2/2 & 3/2, Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών - Πάφος 20:30 - 99521620
3/2 & 4/2, Θέατρο Ριάλτο - Λεμεσός 20:30 - 77777745, www.rialto.com.cy
Είσοδος ελεύθερη

Εικαστικά // Εαυτότητα

Η Ελεάνα Χρυσάνθου Πετούση παρουσιάζει ατομική έκθεση με θέμα την «εαυτότητα», στην οποία η ζωγράφος πραγματεύεται την ιδέα της ταυτότητας μέσα από σειρά νέων έργων. Την έκθεση θα εγκαινιάσει η ευρωβουλευτής Δρ Ελένη Θεοχάρους την Παρασκευή, 5 Φεβρουαρίου, η ώρα 7:30 μ.μ. στον εκθεσιακό χώρο Αιγαία. Η εικαστικός εμπνέεται από οικεία πρόσωπα, αστικά τοπία, συμβάντα και καταστάσεις για τη δημιουργία μνημειακών έργων, χρησιμοποιώντας παραδοσιακά μέσα και μικτή τεχνική κυρίως σε καμβά και ξύλο. Τα έργα της προσ-

δίδουν την ακατάπαυστη επεξεργασία του πριν, μέσα από τους μηχανισμούς της μνήμης, και του τώρα, μέσα από λεπτομέρειες της επίκαιρης πραγματικότητας. Ο χώρος και ο χρόνος αποκτούν ακαθόριστη υπόσταση, καθώς λειτουργούν σαν μια έννοια και συμβάλλουν στην τελική αποτύπωση της προσωπικής ταυτότητας της ζωγράφου ως ατόμου και ως δημιουργού. Η έκθεση θα διαρκέσει από την Παρασκευή, 5 Φεβρουαρίου, έως και το Σάββατο, 19 Φεβρουαρίου 2016, στους εκθεσιακούς χώρους της σχολής Καλών και Εφαρμοσμένων Αιγαία.

Θέατρο // Ανάμιση Ντενεκές

Το Θέατρο Ριάλτο παρουσιάζει την παράσταση «Ανάμιση Ντενεκές», εμπνευσμένη από την πραγματική ιστορία του Γιώργη Πέτικα, ο οποίος πέρασε στην παρανομία για δύο δεκαετίες, μετά από ένα έγκλημα ερωτικού πάθους. Πρόκειται για το πρώτο μυθιστόρημα του Γιάννη Μακρινδάκη, το οποίο σκηνοθετεί σε μορφή μονολόγου η Μαρία Αιγινίτου και ερμηνεύει ο Χάρης Χαλαράμπος. Η έρευνα για τη θρυλική ζωή του Γιώργη Πέτικα, εκατό χρόνια μετά τον φόνο, μας ταξιδεύει από την Αμερική ως τις απόκρημνες σπηλιές του Πελλινναίου, ως τον Ανάμιση Ντενεκέ. Μια ιστορία που εμπνέεται από τη λαϊκή αφήγηση και την ιστορική μνήμη. Ο αφηγητής, σαν παραμυθός, ζωντανεύει ανθρώπους και εικόνες πλάθοντας επί σκηνής τους ήρωες και τη δράση τους ανεπιτήδευτα, με μοναδικό του εργαλείο τον λόγο. Θέατρο Ριάλτο / Επί Σκηνής, αύριο Δευτέρα, 1 Φεβρουαρίου, 8:30 μ.μ. Πληροφορίες / Κρατήσεις: 77777745. Εισιτήρια: €12/10, E-tickets: www.rialto.com.cy.

Έκθεση // «Portal Exhibition»

Μια μοναδική έκθεση καλλιτεχνικών δημιουργημάτων διοργανώνεται από τον Μεταπτυχιακό κλάδο σπουδών του MA Design του University of the West of England στο Alexander College. Η έκθεση θα γίνει στον «Πολυχώρο Αποθήκες» (Αγίου Λαζάρου 79, Λάρνακα) και τα εγκαίνια θα τελεστούν την Τετάρτη, 3 Φεβρουαρίου, στις 7:00 μ.μ. Στην έκθεση συμμετέχουν καλλιτέχνες από διαφορετικούς χώρους, οι οποίοι έχουν ένα κοινό,

την αγάπη τους για την τέχνη και το design που παίζουν σημαντικό ρόλο στη ζωή τους. Με τα έργα τους, οι Νεόφυτος Χριστοδουλίδης, Παντελής Παντελής, Επαμεινώνδας Πουρή, Μελίνα Αλκιβιάδη και Zsafia Fanni David, αναδεικνύουν τη διαφορετικότητα που πρέπει να υπάρχει στο design, εφόσον ο καθένας προσεγγίζει τη δική του θεματική με βάση την οπτική του γωνία, την αισθητική του και τα βιώματά του.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Γιώργος Μπλάνας: «Νύχτα»

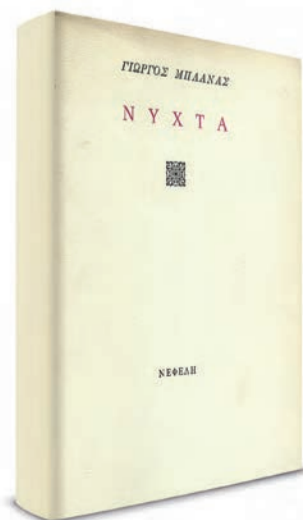
Κατοπεύσεις // Ένας ογκόλιθος, μεταφορικά και κυριολεκτικά, της γενιάς του ογδόντα. Ίσως ο πλέον ολοκληρωμένος ποιητής, με σημαντικότερες ποιητικές καταθέσεις-πράξεις και τεράστιο μεταφραστικό έργο

Τον Γιώργο Μπλάνα τον αντίκρισα για πρώτη φορά σ' εκείνες τις άκυρες βραδιές ποίησης με πανσέληνο που διοργάνωναν το λογοτεχνικό περιοδικό «Ακτή» και ο Δήμος Στροβόλου. Μόλις είχε κυκλοφορήσει η ποιητική του συλλογή/σύνθεση «Ωδή στον Γεώργιο Καραϊσκάκη», απ' όπου και τη νύχτα εκείνη απάγγειλε. Χωρίς περιστροφές, η προαναφερθείσα συλλογή είναι μία από τις δυνατότερες και σημαίνουσες της νεότερης ελληνικής ποίησης, που πρέπει να διαβαστεί και ξαναδιαβαστεί απ' όλους. Ελάχιστοι, απ' το ακροατήριο της νύχτας εκείνης στη Λευκωσία, αντιλήφθηκαν τη δυναμικότητά της, τη λειτουργία της, την αποστολή της και, το κυριότερο, την καταλυτική της εμβέλεια ή και προέκτασή της σε όσα διαδραματίζονται τα τελευταία χρόνια στον ελλαδικό και κυπριακό χώρο καθώς οι πλείστοι όσοι «επαΐοντες» κωφεύουν και εθελουφλούν, χασκογελώντας μ' ένα ποτήρι κρασί στο χέρι.

Ας είναι, η λογοτεχνική και πνευματική κίνηση στο νησί είναι για τα πανηγύρια. Πάλι καλά που έρχονται κάποιοι άνθρωποι απ' την Ελλάδα και κάποιοι ελάχιστοι «υβριστές» που κατοικούν ατρόμητοι στη νήσο και δεν μασούν τα λόγια τους. Σιγά μην και, οι μέτριοι φιλολογίσκοι και ανεπαρκείς μελετητές της λογοτεχνίας στον τόπο μας, μπορούν να αντιληφθούν το μέγεθος ποιητών όπως ο Γιώργος Μπλάνας.

Νύχτα

Η στήλη επικεντρώνεται στην τρίτη ποιητική συλλογή του Μπλάνα που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Νεφέλη, το 1991, ως πρώτο βιβλίο στη σειρά Σύγχρονης Ελληνικής Ποίησης, της οποίας σύμβουλος έκδοσης ήταν ο Χάρης Βλαβιανός. Γράφει ο Ευριπίδης Γαραντούδης, στο επίμετρο του τόμου «Ανθολογία Νεότερης Ελληνικής Ποίησης 1980-1997 - Οι στιγμές του νόστου», εκδ. Νεφέλη, Αθήνα, 1998: «Η "Νύχτα" θα μπορούσε να χαρακτηριστεί συνθετικό ποίημα ποιητικής, το οποίο εδραιώνει το διάλογο του Μπλάνα με φιλοσοφικά κείμενα. Ένα σημείο συνοχής των 15 άτιτλων μερών του βιβλίου ορίζεται από τον ποιητή με την εισαγωγική σημείωσή του: "Τη νύχτα της 10ης Νοεμβρίου του 1619, ο νεαρός Ρενί Descartes έγειρε ν' αποκοιμηθεί γεμάτος ενθουσιασμό, γιατί ήταν βέβαιος πως είχε ανακαλύψει τις πηγές μιας υπέρτατης επιστήμης". Ίσως η παραπάνω σημείωση χορηγεί ένα αναγνωστικό κλειδί για να προσεγγίσουμε τη "Νύχτα" ως ποιητικό δοκίμιο με θέμα τη σύζευξη ή διάζευξη ποίησης και φιλοσοφίας. Το θέμα θα οριζόταν ακριβέστερα ως εξής: η διάσταση ανάμεσα στην ουτοπία του καρτεσιανού ορθολογισμού ως λυδίας λίθου της φιλοσοφικής σκέψης και την αποκάλυψη αυτής της ουτοπίας μέσω της φαινομενολογίας του Husserl. Πάντως το στέρεο φιλοσοφικό υπόστρωμα της ποίησης του Μπλάνα δεν περιορίζει την αναγνωστική πρόσληψή της. Εξάλλου το πρωτοπρόσωπο ποιητικό υποκείμενο

των μερών της "Νύχτας" δεν ταυτίζεται με την persona του Καρτέσιου, αφού από ένα σημείο και πέρα αναφαίνεται η μορφή του ομηρικού Οδυσσέα ή ο αφηγητής δεν έχει τα διακριτικά χαρακτηριστικά κάποιου συγκεκριμένου προσώπου.

»Στο καθαρά ποιητικό επίπεδο τα κείμενα της "Νύχτας" οργανώνονται με βάση τη σύζευξη του αφηγηματικού στοιχείου με την επιμελημένα ρυθμική αγωγή του λόγου. Σε όλα σχεδόν τα μέρη της "Νύχτας" ο αφηγητής, λίγο μετά την αφύπνισή του, βρίσκεται μόνος μπροστά στη θέα του εαυτού του και των άλλων και προσπαθεί αφενός να αυτοαναγνωριστεί, αφετέρου να σταθμίσει τη σχέση του με τον κόσμο. Μεταποιώντας την εμπειρία του σε υλικό στοχασμό, τη μια στιγμή συλλαμβάνει τους ήχους από δυσδιάκριτες φωνές του εαυτού του και των άλλων, και ξεδιαλώνει το νόημα και την αίσθηση φασματικών εικόνων και προσώπων, ενώ την άλλη στιγμή απορεί και επι-

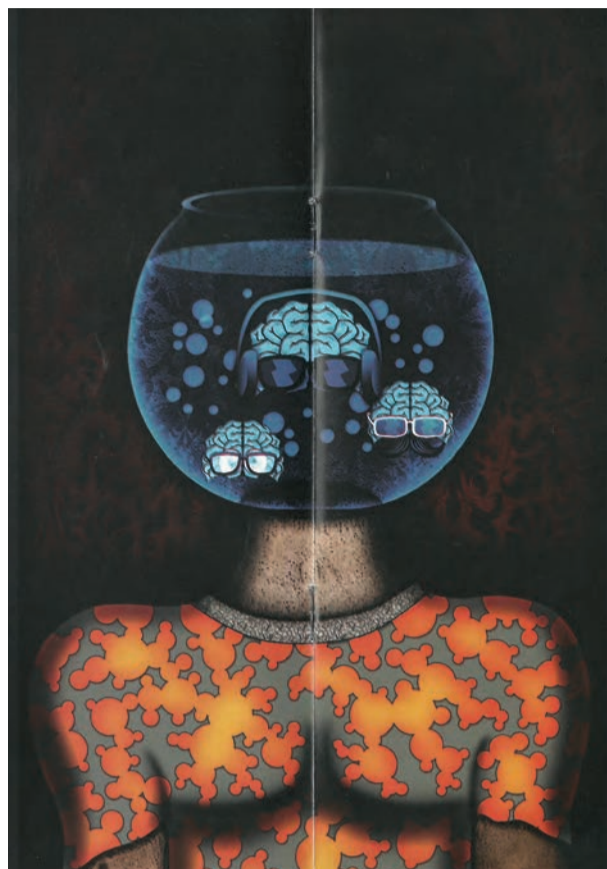
στρέφει στη μοναξιά του. Μετά από πολλές απορίες του νου και των αισθήσεων, η "Νύχτα" καταλήγει με τη διακήρυξη αλήθειας της "καρδιάς", με τη βεβαιότητα της ύπαρξης του ουρανού, καταπονημένου από το "βάρος των δυσκίνητων θεών του", αλλά σταθερού και καλού: "στέγη καλή, και πάντα αυτή, στα πάντα" (σ. 25).

»Σταθερός και καλός είναι ο διάλογος του Μπλάνα με την ποιητική παράδοση του δημοτικισμού. Αρχή του διαλόγου ο Σολωμός, τέρμα ο Σεφέρης κι ενδιάμεσοι σταθμοί κείμενα όπως η "Ιλιάδα" του Πάλλη και η "Οδύσσεια" του Εφταλιώτη. Ο Μπλάνας εμβολιάζει τη "Νύχτα" με στοιχεία που αναδημιουργούν τη γλωσσική ατμόσφαιρα των παραπάνω κειμένων, αυτά όμως τα παλαικά ίχνη δεν αφαιρούν, αλλά προσθέτουν στη ζωντανία του σύγχρονου και προσωπικού λόγου του, την αίσθηση της καταγωγής από ένα μακρινό, οικείο και γοητευτικό εκφραστικό παρελθόν.

Επιλεγμένα βιοεργογραφικά

Ο Γιώργος Μπλάνας γεννήθηκε στο Αιγάλεω Αττικής το 1959. Σπούδασε ηλεκτροτεχνία και βιβλιοθηκονομία. Εργάστηκε ως ταχυδρόμος, βιβλιοθηκάριος, βιβλιουπάλληλος και κειμενογράφος στη διαφήμιση. Συνεργάστηκε με πολλά πολιτικά και λογοτεχνικά περιοδικά. Έχει δημοσιεύσει τα βιβλία ποίησης: «Η ζωή κολυμπά σαν φάλαινα ανύποπτη πριν τη σφαγή», Υάκινθος, 1987, «Η αναπόφευκτη ανθρωπότητά σου», Διάπτων, 1990, «Νύχτα», Νεφέλη, 1991, «Παράφορο!», Δελφίνοι, 1997, «Άννα», Ερατώ, 1998, «Η απάντησή του», Νεφέλη, 2000, «Επεισόδιο», Νεφέλη, 2002, «Τα ποιήματα του προηγούμενου αιώνα», επανέκδοση των τεσσάρων πρώτων συλλογών, Ερατώ, 2004, «Ωδή στον Γεώργιο Καραϊσκάκη», Γαβριηλίδης, 2010, «Στασιωτικά [1-50]», Γαβριηλίδης, 2011. Έχει μεταφράσει σύγχρονους και παλαιότερους Αμερικανούς και Άγγλους πεζογράφους και ποιητές, Έλληνες κλασικούς και ποιητές της τέχνης του χαϊκού.

www.simerini.com.cy

Στρασς: «Μόνον ο τρελός είναι απόλυτα σίγουρος»

Παρουσίαση // «Είμαστε τα χνώτα των αστέγων, η περιφρόνηση των τρελών και η ευγνωμοσύνη των αφορισμένων. Η σιωπή των καταραμένων. Είμαστε θέατρο και ο χορός του, είμαστε δίχως λόγο γιορτή. Η ζέστη των ερωτευμένων»

Λίγο πριν από τις γιορτές των Χριστουγέννων -και πριν από την κάθοδο στο νησί και ειδικότερα στη Λευκωσία των φοιτητών εκείνων που νομίζουν πως σπουδάζουν στην Ευρώπη ή στις Η.Π.Α., ενώ παραθερίζουν περιμένοντας πότε θα πληρωθεί το όποιο πτυχίο απ' τους υπερχρεωμένους στην υπερβολή γονείς τους- συνάντησα σ' ένα μπαρ της παλιάς πόλης έναν ιδιαίτερο τύπο ανθρώπου που είχε την καλοσύνη να μου χαρίσει ένα ολιγοσέλιδο έντυπο και να μου μιλήσει γι' αυτό... μετά, φυσικά, από την ευεργετική κι απελευθερωτική κατανάληψη κάποιας ποσότητας αλκοόλ.

Ο νεαρός φίλος της μπάρας κοντεύει τα τριάντα και απέχει παρασάγγας απ' τις συνήθειες και τις νοοτροπίες των συνομηλίκων του. Ανήσυχος, ελεγχόμενα επιθετικός και με αδυσώπητη κριτική σκέψη, αντιμετωπίζει τη σύγχρονη σκληρή πραγματικότητα με το βλέμμα πεντακάθαρο έως ειρωνικά υποτιμητικό. Δεν έχει σκοπό να κρύψει τίποτα. Μιλάει ξάστερα, δεν παραπονιέται, δεν πέφτει στην παγίδα της «δημιουργικής» μίζερίας, δεν προσπαθεί να εντυπωσιάσει. Στεγνά, μου αναφέρει πως αποτελεί κι αυτός μέρος μιας προνομίουχας γενιάς, μέλος αστικής οικογένειας, που δεν αντιμετώπισε καταστάσεις όπως πόλεμο, προσφυγιά, πείνα, φτώχεια, αρρώστια και θάνατο.

Αποστρέφεται τη δήθεν «επανάσταση» ενάντια στα κοινωνικά κατεστημένα (οικογένεια, θρησκεία, πατρίδα, σπουδές, οικονομική και κοινωνική καταξίωση), και μου μιλάει για την παρέα των φίλων του που έβαλαν πάνω στο χαρτί τις ανησυχίες και την πραγματικότητα τους προσπαθώντας να επικοινωνήσουν περιθωριακά την ανάγκη ουσιαστικού διαλόγου με τους γύρω τους.

Τεύχος 01, Μάιος 2015

Η ύλη του τεύχους είναι συλλογική. Τα

κείμενα δεν υπογράφονται από κανέναν, είναι προϊόν συμμετοχικής καταγραφής και δημιουργικής ενσωμάτωσης με τη νεοψυχεδελική εικονογράφηση του 20σέλιδου (συμπεριλαμβανομένων εξώφυλλου-οπισθόφυλλου) εντύπου, με την ονομασία «Στρασς». Το ύφος, τόσο των πεζών όσο και των ποιημάτων που κατοικούν στις σελίδες του, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί «καταραμένα μετα-νεανικό». Δείγμα γραφής, «Για την προσδοκία του φανταστικού που έπαψε φλεγόμενο να υπάρχει»: Άκουσε ντίλερ μηχανισμέ και μίνυσέ το/στο αφεντικό σου.//Μας μοίρασε δέκα και εφτά μέσα από/τράπουλα σημαδεμένη.//Μέσα η στάχτη και τα κλειδιά- κάψε και/δώσε μας φύλλο.//Η μπάνκα σου είναι φανταστική, γιατί/λοιπόν να μας κόφτει.//Πώς θα ξεμπερδέψεις τώρα με εμάς, πώς διάολο θα ξεμπερδέψεις.//Που σε έχουμε πάρει χαμπάρι.//Που έχουμε ρεσάρει.//Που μας έχεις αποβάλει/μα σου τρώμε τα σωθικά».

Διηγήματα μιας περιδιάβασης στο αδυσώπητο κακέκτυπο τοπίο της άσχημης πόλης, καταγραφές ονείρων, διάλογοι παρανοϊκών επιστημόνων σε πειραματικά εργαστήρια, ανταποκρίσεις πολέμων, ποιήματα γκρεμισμένα στην τολμηρή τους έμπνευση, κείμενα του φανταστικού, στιγμές από την καθημερινότητα ενός άστεως που επιδιώκει να καταβροχθίσει τα παιδιά του... ως άλλος Κρόνος. Και μαζί με όλα αυτά, εφιαλτικές εικόνες, ευφάνταστα τυπογραφικά στοιχεία, γραφιστικές λεπτομέρειες στις άκρες ή κάπου ενσωματωμένες στις τυπωμένες σελίδες που σημαίνουν.

Παραθέτω το ποίημα «Αναστοχασμός», που συντροφεύει μία εικόνα ενός μεταλλαγμένου ρομποτικού τηλεοπτικού δέκτη μεταδίδοντας στην οθόνη του νεκροκεφαλές: Κέρδισα την εύνοια του ουρανού/και το μέταλλο μιας αερολογίας./ Νιώθω ήρωας και αναρχικός,/ τρέμει το στόμα τους σαν

μου μιλούν./Με πνίγουν πράγματα και ασφυκτιώ./θα τους τρελάνω θα δεις έχουν να πάθουν.//Ψάχνω το κίνημα των ποιητών/και όταν τους βρω θα τους το πω.//Ψάχνω να βρω νέο καναπέ γιατί αυτός έχει σελωσει.

Μια αρρωστημένη γενιά

As προσέξει ο αναγνώστης κι as μην πα-

ρασυχθεί από τον τίτλο: Μια αρρωστημένη, το λοιπόν, γενιά, και όχι άρρωστη. Αρρωστημένη απ' όλα αυτά που συμβαίνουν γύρω της, αρρωστημένη απ' τις μικρότητες που χαρακτηρίζουν κι ευδοκίμούν τον/στον τόπο μας. Αρρωστημένη από τη διαρκή μετάλλαξη μιας κοινωνίας υπό πλήρη κατάρρευση. Αρρωστημένη από τον άκρατο καταναλω-

τισμό προϊόντων, αισθημάτων, συμπεριφορών, ψυχισμών... εν τέλει, ανθρώπων. Η γενιά, αυτή, δεν κραυγάζει - δεν το έχει ανάγκη άλλωστε. Γνωρίζει καλά, και το βιώνει καθημερινά στο πετσί της, ότι τίποτα πλέον δεν είναι αληθινό, τίποτα δεν είναι όπως φαίνεται, τίποτα δεν είναι εντάξει. Ούτε υπομονή και κάσα, ούτε κρύψε να περάσουμε, ούτε... δεν έχει πρόβλημα. Δεν την ενδιαφέρει να λανσαριστεί σε κάποιο κοινωνικό επίπεδο, μια κι αντιλαμβάνεται πως αυτή αποτελεί την πραγματική κοινωνία και το βλέμμα της παγώνει στον μηδενισμό και την ανθρωποφαγία της εποχής. Η γενιά αυτή δεν περιφέρεται από το αυτοκίνητο στο γραφείο κι απ' εκεί στο σπίτι ενδεδυμένη την ασφάλεια του «κλιματιστικού» καθωσπρεπισμού. Έχει κατανοήσει, και μάλιστα με τον δυσκολότερο τρόπο, πως και το αυτοκίνητο, και το γραφείο, και το σπίτι (ως σύμβολα) δεν είναι κάτι άλλο, παρά ο τάφος μιας άνευρης και πειθίνας καθημερινότητας που συντρίβει έως κοινοτοποιεί τις όποιες ανησυχίες ενός υγιούς οργανισμού.

Ανοιχτή πρόσκληση

Στην εσωτερική σελίδα του οπισθόφυλλου οι υπεύθυνοι του «Στρασς» προσκαλούν τον οποιοδήποτε να συνεισφέρει στο επόμενο τεύχος. Αντιγράφουμε την ανοιχτή πρόσκληση δίνοντας και τα απαραίτητα στοιχεία επικοινωνίας.

«Προσκαλούμε κάθε λογής σκεπτόμενο, συγγραφέα, καλλιτέχνη, φιλόσοφο, δημιουργό, ακτιβιστή, ποιητή και αλήτη, ασυμβίβαστο, συμβιβασμένο, αφορισμένο, εξόριστο, περιθωριακό και καταραμένο να συνεισφέρει υλικό για τα επόμενα τεύχη του Στρασς».

Επικοινωνία: strass@strasspress.com & www.strasspress.com. Αξίζει να αναφέρουμε πως ο σχεδιασμός και η σελίδωση του εντύπου έγιναν από www.bullridedesigns.com.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Lemmy

Αφιέρωμα //

Πολλοί έλεγαν πως ήταν πολύ σκληρός για να πεθάνει, άλλοι πως ήταν ο τελευταίος rock n roll ήρωας και πολύ περισσότεροι πως ήταν ένας από τους πιο ζόρικούς motherfuckers που πάτησαν το πόδι τους πάνω στη σκηνή

Γεννήθηκε για να χάνεις, ζεις για να κερδίζεις. Μότο, σύνθημα σε τοίχο, τατουάζ, τρόπος ζωής όπως θέλετε πείτε το, ο Ian Fraser Kilmister όπως ήταν το πραγματικό όνομα του Lemmy, έζησε τη ζωή του όπως λίγοι, τραγούδησε αυτά που έκανε κι έκανε αυτά που τραγούδησε, κέρδισε τον σεβασμό όλων επειδή του άξιζε και, πάνω απ' όλα, έφερε εις πέρας με το καλλιτεχνικό και όχι μόνο βίος του το αιώνιο μουσικό τρίπτυχο που γράφει sex, drugs and rock n roll! Πολλοί έλεγαν πως ήταν πολύ σκληρός για να πεθάνει, άλλοι πως ήταν ο τελευταίος rock n roll ήρωας και πολύ περισσότεροι πως ήταν ένας από τους πιο ζόρικούς motherfuckers που πάτησαν το πόδι τους πάνω στη σκηνή. Ο θάνατός του στις 28 Δεκεμβρίου του περσινού έτους έριξε σε βαρύ πένθος τους οπαδούς του, που στην κηδεία του όμως έστησαν ένα ατελείωτο πάρτι. Άλλωστε στην επίσημη ανακοίνωση των Motorhead μετά το φευγικό του είχε γραφτεί πολύ σωστά: «Δεν υπάρχει κάποιος εύκολος τρόπος να σας το πούμε. Ο δυνατός και ευγενής φίλος Lemmy πέθανε σήμερα μετά από σύντομη μάχη με μια επιθετική μορφή καρκίνου. Έμαθε πως έπαυσε στις 26 Δεκεμβρίου. Βρισκόταν σπύτι, μπροστά από το αγαπημένο του video game, το The Rainbow, με την οικογένειά του. Θα πούμε περισσότερα τις επόμενες ημέρες, αλλά για τώρα, παρακαλούμε, παίξτε Motorhead δυνατά, παίξτε Hawkwind δυνατά, παίξτε τη μουσική του Lemmy

ΔΥΝΑΤΑ. Πιείτε ένα ή δύο ποτά. Μοιραστείτε ιστορίες. Γιορτάστε τη ζωή όπως το έκανε τόσο έντονα αυτός ο άνθρωπος. Born to lose, lived to win».

Γεννημένος στο Stoke-on-Trent της Μεγάλης Βρετανίας και μεγαλωμένος στη Βόρεια Ιρλανδία, από μικρός στο σχολείο ζητούσε από τους συμμαθητές του δανεικά χρησιμοποιώντας συνέχεια τη φράση lend me. Κάπου εκεί οι κολλητοί του του κόλλησαν το παρατσούκλι Lemmy, για να του μείνει μια για πάντα. Στην εφηβεία του θα παρακολουθήσει ζωντανά τους Beatles και θα αποφασίσει πως θέλει να μάθει κιθάρα. Θα μετακομίσει με την τότε κοπέλα του στο Stockport του Manchester και θα χωθεί σε διάφορες τοπικές μπάντες όπως οι Rainmakers, The Motown Sect και οι The Rockin' Vickers. Με τους τελευταίους μάλιστα θα δώσει και συναυλίες ανά την Ευρώπη. Το βάπτισμά στη σκηνή του είχε δοθεί, ώσπου λίγο πριν από το 1968 θα δει live τον Jimi Hendrix και θα κατενθουσιαστεί. Αποτέλεσμα αυτού η πρώτη του «σοβαρή» μπάντα με το όνομα Sam Gopal. Θα κυκλοφορήσουν το ντεμπούτο τους Escalator το 1969 και η μουσική τους βάση βρίσκεται στην ψυχεδέλεια των sixties. Ένα αρκετά ενδιαφέρον άλμπουμ και από μουσικής πλευράς που, όπως δήλωσε ο Lemmy, το έγραψε μέσα σε μια βραδιά. Στα credits του δίσκου αναγράφεται ως Ian Willis, αφού εκείνη την περίοδο πάλευε να αλλάξει το όνομά του, γεγονός που παράτησε, αφού βαρέθηκε να ασχοληθεί με όλη την τρέχουσα γραφειοκρατία. Τρία χρόνια αργότερα και συγκεκριμένα το 1972 θα γίνει ο μπασίστας των Hawkwind. Οι Hawkwind υπήρξαν μια από τις πιο πρωτοποριακές μπάντες της εποχής τους, αφού το space rock που έπαιζαν στα 70s μορφοποιήθηκε με hard, progressive και ψυχεδελικό rock έμελλε να γίνει ο προπομπός του stoner rock, του shoegaze και της θορυβώδους pop των 90s. Το μπάσο του Lemmy είναι χαρακτηριστικό και επιβλητικό σε κομμάτια όπως τα Kings of Speed, You'd Better Believe It, Lost Johnny, κ.ά. Ο Lemmy θα μείνει με τους Hawkwind για τρία άλμπουμ κατά τη διάρκεια 1972-75, θα κάνει και φωνητικά για την μπάντα, ενώ πριν αποχωρήσει θα γράψει το τραγούδι Motorhead που έμελλε να βαπτίσει και τη νέα του μπάντα.

Οι Motorhead

Μια νέα μπάντα που ενώ στην αρχή ήθελε να την ονομάσει Bastards, ύστερα από προτροπή του μάνατζέρ του άλλαξε σε Motorhead. Η συνέχεια γνωστή. 22 σούντιο άλμπουμ, που το καθένα του έμεινε στην ιστορία για το γρήγορο metal, heavy ακόμα και punk rock ήχο που τα χαρακτήριζε. Ο κατάλογος των τραγουδιών που έμειναν και θα μείνουν ως κλασικά στην παγκόσμια μουσική ιστορία είναι ατελείωτος. Ace of Spades, Overkill, Killed by Death, Eat the Rich, I Got Mine κι ένα σωρό ακόμα έγιναν σύνθημα και παντιέρα ενός rock n roll πάρτι που μόλις ξεκινούσε κι ήταν αδύνατο να το σταματήσεις. Οι ζωντανές εμφανίσεις που έδιναν σε όλο τον κόσμο ήταν μοναδικές και αυτή ήταν η δύναμη των Motorhead. Όσοι παρευρέθηκαν σε κάποια από αυτές έχουν να πουν και μια μοναδική ιστορία. Ο τρόπος που το μικρόφωνο στεκόταν πιο ψηλά από το στόμα του Lemmy, το πάθος του κοινού, η ταχύτητα στα τραγούδια, τα φωνητικά γρυλίσματα ενός ανθρώπου που πήρε τους ήχους άγριων ζώων της ζούγκλας και τα έκανε σήμα κατατεθέν στις φωνητικές του ικανότητες, το ατόφιο rock n roll. Διότι αν ρωτούσες τον Lemmy τι μουσική παίζουν οι Motorhead, αυτό θα σου απαντούσε.

Όσο κλισέ κι αν ακούγεται, ένας πιτσιρικάς που θα ξεκινήσει να ακούει rock μουσική πρώτα απ' όλα, φυσιολογικά, θα περάσει τη φάση του heavy metal, μπορεί αργότερα να την εγκαταλείψει, αλλά το μόνο σίγουρο είναι πως τον Lemmy δεν θα τον αποχωριστεί ποτέ. Μαζί με τους Ramones (έγραψε και τραγούδι για τους τελευταίους) εξέφραζε τη γιορτή και την επανάσταση των νιάτων μας, τον άσο μπαστούνη της ζωής μας που όταν αντιληφθήκαμε πως γεννηθήκαμε για να χάνουμε, συνειδητοποιήσαμε πως πρέπει να ζήσουμε για να κερδίσουμε. Ωσάν κουρέλια που συνεχίζουν να τραγουδάνε, ωσάν παρίες που συνεχίζουν να οργίζονται, ωσάν οπαδοί του Lemmy που υψώνουν πάντα ψηλά τα ποτήρια, όταν οι πρώτες νότες του Ace of Spades βαζουν φωτιά στον κόσμο.

Born to lose, Live to win

Φωτογραφία:
(c) Μαρίλη Ζάρκου

Από την Ελευθερία της Έκφρασης, στην Έκφραση της Ελευθερίας

Σύντομες Ιστορίες //

«Οι φιλόδοξοι νιώθουν την ανάγκη να γράψουν, ή ακόμα και να δημοσιεύσουν τα γραπτά τους, για να κοινοποιήσουν αφηρημένα την αφηρημένη τους ύπαρξη, πιστεύοντας ότι έτσι της δίνουν κάποια υπόσταση. Αλλά σ' αυτόν τον τομέα για να ξέρει κάποιος να γράψει πρέπει να έχει διαβάσει, και για να ξέρει να διαβάσει πρέπει να ξέρει να ζήσει»

Τρίτο μέρος

Πάντα υπήρχαν εκείνοι που είχαν το βλέμμα στραμμένο στο ανατρεπτικά ποιητικό, στο ποιητικά ανατρεπτικό, εντέλει στο ποιητικά ποιητικό και στο ποιητικά ποιητικό. Είναι γνωστό ότι ο μυωπικός Αντρέ Ζιντ επιχείρησε (ευτυχώς ανεπιτυχώς) να εμποδίσει την έκδοση του «Αναζητώντας τον Χαμένο Χρόνο». Απεναντίας, στον ιδιοφυή και λεπταίσθητο μύχιο ανατροπέα Ρεϊμόν Κενώ οφείλουμε (εκτός από τα ποιήματά του, τη «Ζαζί στο Μετρό» και τα έξοχα «Γαλάζια Άνθη») το ότι χάρη στην επιμονή του οι εκδόσεις Gallimard εξέδωσαν τη «Λολίτα» του Ναμπόκοφ και την «Πραγματεία Σαβουάρ Βιβρ» του Raoul Vaneigem.

Αυτή η μάλλον διασκεδαστική αντιπαράθεση του Μυωπικού με τον Διορατικό είναι εύγλωττη ως προς το πόσο πιο ελεύθερα γίνονται τα τείνοντα

προς την ελευθερία πνεύματα όταν διαβάζουν εν πνεύματι ελευθερίας, όταν απαλλάσσονται διά του διαβάζματος από τις όποιες αγκυλώσεις τους, όταν συντάσσονται με την ακαριαία και συγκλονιστική ρήση του Μπαλτάσαρ Γραθιάν: «Οι λέξεις είναι εφαλτήρια πράξεων». Τέτοιο πνεύμα ήταν ο Μισέλ ντε Μονταίνι (αγαπημένος, μεταξύ άλλων, του Τόμας Μπέρνχαρντ και του Guy Debord), ο οποίος ανάμεσα στο δοκίμιό του περί της μέθης και το περί της ωμότητας παρεμβάλλει το «Περί Βιβλίων», όπου, τόσο ελεύθερα, μας λέει: «Όποιος ψάχνει για γνώσεις, ας τις ψαρέψει εκεί που κατοικούν: τίποτα δεν υπάρχει που να επαγγέλλομαι λιγότερο. Εδώ είναι οι ιδέες μου, με τις οποίες δεν προσπαθώ καθόλου να δώσω μια γνώση των πραγμάτων αλλά του εαυτού μου» («Δοκίμια», Δεύτερος Τόμος, μφρ. Φίλιππος Δρακονταειδής, εκδ. Εστία). Λίγο πιο κάτω, θυμίζοντας το πρόγραμμα του Πασκάλ («Qu'on ne dise pas que je n'ai rien

dit de nouveau: la disposition des matieres est nouvelle») αλλά και προλογίζοντας συγκλονιστικά τη μέθοδο detournement του Isidore Ducasse, τα συστηματικά μοντάζ του Walter Benjamin, και τα επιτεύγματα του Debord, προειδοποιεί: «Ας μη στραφεί η προσοχή στο υλικό, αλλά στο σχήμα που του δίνω». Βέβαια, έτσι μπορούν να εκφραστούν ελεύθερα οι μεθοδικόι αναγνώστες, αυτοί που αναζητούν στα βιβλία απόλαυση και ομορφιά και χειρονομίες υψίστης αυτονομίας. Ο Μονταίνι λέει: «Δεν ζητάω από τα βιβλία παρά να μου προσφέρουν ευχαρίστηση μέσω μιας τίμιας ψυχαγωγίας. Η, αν μελετώ, δεν αναζητώ παρά τη μάθηση που πραγματεύεται τη γνώση του εαυτού μου και που με διδάσκει πώς να πεθάνω καλά και πώς να ζω καλά». Συνεπώς: «Λέω ελεύθερα την άποψή μου για κάθε πράγμα, ακόμα και για εκείνα που ίσως ξεπερνούν την επάρκειά μου και που διόλου δεν νομίζω πως είναι της δικαιοδοσίας μου. Κι έτσι, η γνώμη

που εκφράζω γι' αυτά είναι επίσης διακήρυξη του μέτρου της διορατικότητάς μου, όχι το μέτρο των πραγμάτων».

Ακούγοντας το «The Book Lovers», αυτό το μικρό βιβλιοφιλικό αριστούργημα των Divine Comedy, δεν μπορώ να μη φέρω στον νου τον στίχο του Δάντη, «κι εκείνη τη μέρα δεν διαβάσαμε τίποτε άλλο», που τόσο θαυμαστά συνοψίζει, για όσους ξέρουν να ζουν και να διαβάζουν, του έρωτος την μαγική ουσία, και να μην επαναλάβω τα λόγια αυτού που δικαίως χαρακτηρίστηκε ο πιο ελεύθερος άνθρωπος του αιώνα του: «Οι φιλόδοξοι νιώθουν την ανάγκη να γράψουν, ή ακόμα και να δημοσιεύσουν τα γραπτά τους, για να κοινοποιήσουν αφηρημένα την αφηρημένη τους ύπαρξη, πιστεύοντας ότι έτσι της δίνουν κάποια υπόσταση. Αλλά σ' αυτόν τον τομέα για να ξέρει κάποιος να γράψει πρέπει να έχει διαβάσει, και για να ξέρει να διαβάσει πρέπει να ξέρει να ζήσει».

28 Ιανουαρίου 2016
Αθήνα

ΘΕΑΤΡΟ ΕΝΑ

Η διαφορετικότητα στο «Σώμα»

ΝΑΝΣΙΑ ΠΑΛΛΑΔΑ

Ένα χορευτικό δρώμενο, με θέμα την αντιμετώπιση της ομοφυλοφιλίας από την κοινωνία, είχα την ευκαιρία να παρακολουθήσω πριν από μερικές εβδομάδες, στον χώρο του θεάτρου Ένα. Το «Σώμα» ήταν ομολογουμένως μια πολύ προσεγμένη δουλειά με χο-

ρογραφία του Γιώργου Δημόπουλου, ο οποίος «έσκυψε» με πολλή επιμέλεια στο θέμα και του έδωσε πνοή και ζωή.

Το θέμα είναι δύσκολο να τοποθετηθεί επί σκηνής μέσα από χορογραφία και μόνο. Απέδωσε ωστόσο το μήνυμα που ήθελε να περάσει ο Γ. Δημόπουλος με μαεστρία και, μπορώ να πω, πρόκληση. Το απόλυτο γυμνό όμως στην αρχή της παράστασης δεν σόκαρε, αφού ο φο-

τισμός του Ανδρέα Χριστοδουλίδη άφηνε να νοηθεί η γύμνια, παρά να θεαθεί. Πολύ καλοί και οι τέσσερις χορευτές που δρούσαν ζώντας τους ρόλους τους. Οι Χρυσάνθος Δημητριάδης, Χριστίνα Παπακωνσταντίνου, Ελένη Γιαννάκη και Γιώργος Δημόπουλος έδωσαν ψυχή στο έργο. Το μήνυμα πέρασε ξεκάθαρα στο κοινό. Η διαφορετική επιλογή δεν είναι ακόμα εντελώς αποδεκτή από την

κοινωνία. Το ερώτημα όμως που προκύπτει, κατά την προσωπική μου και μόνον άποψη, είναι αν η υπερπροβολή βοηθά στην κατανόηση. Διερωτώμαι, αν μια παράσταση, η οποία αναπαριστά τη σεξουαλική πράξη ομοφυλόφιλων ζευγαριών, βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικής επιλογής. Δεν είμαι σίγουρη. Διερωτώμαι: Γιατί πρέπει να γίνει το κοινό κοινωνός ιδιαίτερων στιγμών για

να αντιληφθεί ότι δεν έχει δικαίωμα να κρίνει προσωπικές επιλογές; Θυμάμαι κάποτε που ένας φίλος μου ανέφερε τον ακόλουθο διάλογο με έναν γνωστό του, που του είπε:

-Μα είσαι ομοφυλόφιλος.

Η απάντηση που του έδωσε ήταν εκπληκτική:

-Κι εσύ είσαι straight.

Τόσο απλά.

Ηδύφωνο

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΙΧΑΛΑΡΟΣ
michalarosch@simerini.com

Είναι ένας από τους καλλιτέχνες για τους οποίους η Ελλάδα θα έπρεπε να νιώθει υπερήφανη. Θα έπρεπε ίσως να πάρει τη συνταγή και, δεδομένου ότι δεν αντιγράφεται, να τη δίδξει στους φιλόδοξους, τους νέους, τους γεμάτους ελπίδα εργάτες της τέχνης. Προσοχή! Δεν μιλάμε για τη συνταγή της επιτυχίας, της αναγνώρισης και της αποδοχής. Δεν μιλάμε καν για τη συνταγή της εμπορευσιμότητας της τέχνης. Μιλάμε για τον τρόπο που ένας καλλιτέχνης αφομοιώνει, επεξεργάζεται και προβάλλει την ανθρώπινη πραγματικότητα μέσα από ένα πρίσμα καθολικό. Αν η Τέχνη δεν μπορεί να διδαχθεί, μπορεί σίγουρα να αποτελέσει πρώτη ύλη για την τέχνη της επόμενης ημέρας. Ο Δημήτρης Παπαϊωάννου έρχεται στην Κύπρο και φέρνει μαζί του μια παράσταση που αφορμάται από τον μύθο του Σίσυφου και μας παραδίδεται ως «μια ωδή στην ανθρώπινη εργασία, στην πάλη με την ύλη, στη νοηματοδότηση της καθημερινότητας με την προσπάθεια προς τα πάνω». Η παράσταση, υπό τον τίτλο «Still Life», θα παρουσιαστεί στο Θέατρο Ριάλτο στις 8 και 9 Φεβρουαρίου.

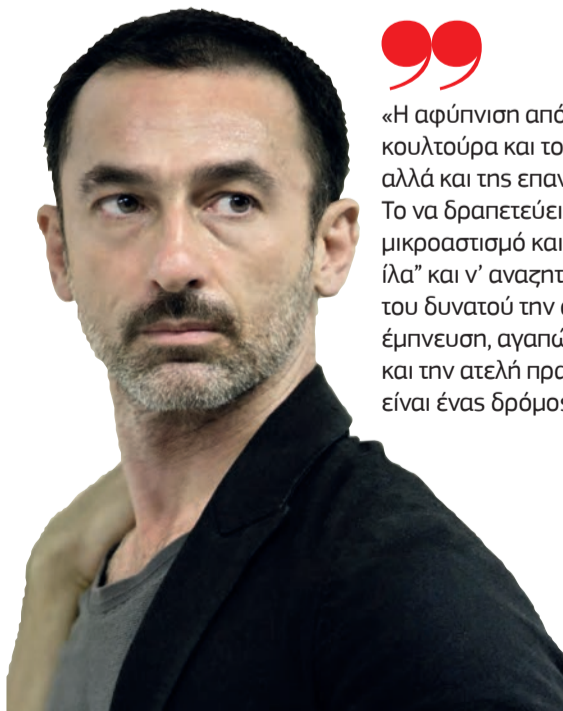
Έχετε εμμονή με τη σιωπή των ανθρώπων και τους ενδιάμεσους ήχους των πράξεών τους. Βήματα πάνω σε θρύψαλα, πέτρες που κτυπούν μεταξύ τους, ανάσες.
Έχω εμμονή με τις συνθήκες που επιτρέπουν στις μέσα φωνές να ακούγονται και αυτό συχνά είναι όταν οι θόρυβοι και η μουσική παύουν. Όταν ένα έργο συμβαίνει στη σιωπή, όλοι οι ανεπαίσθητοι ήχοι αποκτούν αξία και γι' αυτό διαλέγω να τους ενισχύω και να τους επεξεργάζομαι, αντιμετωπίζοντάς τους σαν μια νέα μουσική: τη μουσική των σκηνικών γεγονότων. Ο στόχος είναι, φυσικά, η διαστολή των αισθήσεων και η είσοδος σε ένα πεδίο συγκέντρωσης και σε μια συνθήκη ενατένισης και διαλογισμού.

Το έργο που παρουσιάζετε είναι εμπνευσμένο από τον μύθο του Σίσυφου. Γιατί ο Σίσυφος σε μια τέτοια εποχή; Ποιο είναι το μέγα πρόβλημα που καλείται ο σύγχρονος άνθρωπος να λύσει και τον βλέπετε σε αντιστοιχία με τον Σίσυφο;
Η παράλογη συνθήκη του σύγχρονου ανθρώπου μέσα από την αρχετυπική εικόνα του Σίσυφου είναι εμπνευση του Αλμπέρ Καμύ, στο φιλοσοφικό του δοκίμιο «Ο μύθος του Σίσυφου». Εκεί το ζήτημα είναι η νοηματοδότηση κάθε ημέρας μας, της ζωής μας στην καθημερινότητα, σε μια εποχή χωρίς θεό, χωρίς θρησκευτική πίστη δηλαδή. Εμένα με γοήτευσε η έννοια της βαρύτητας. Να είναι ο στόχος σου ν' ανεβάσεις πάνω κάτι που η φύση το θέλει κάτω. Να δαμάσεις την ύλη, να την τείνεις στο ελαφρύ, το άυλο. Αυτή η αλχημεία που, με τον ένα ή άλλο τρόπο, είναι στόχος του καθενός μας για ν' αντέξουμε τη ζωή και να βρούμε τη χαρά. Έτσι από τον Σίσυφο και τον Καμύ, κατέληξα σε μια ωδή στην ανθρώπινη εργασία, στην πάλη με την ύλη, στη νοηματοδότηση της καθημερινότητας με την προσπάθεια προς τα πάνω. Ταξιδεύοντας με το έργο αυτό τον κόσμο, οι άνθρωποι διαβάζουν στον Σίσυφο την οικονομική κρίση της Ελλάδας και της Ευρώπης, βλέπουν ένα τοπίο καταστροφής και μάταιου ανθρώπινου αγώνα. Είναι ευπρόσδεκτες αυτές οι αναγνώσεις και επιβεβαιώνουν την υποψία ότι όσο πιο προσωπικό είναι κάτι, τόσο πιο πολιτικό γίνεται. Όπως επίσης, όσο πιο σαφές,

Δημήτρης Παπαϊωάννου

Χαίρομαι μόνο με το καλύτερο δυνατό

Συνέντευξη // «Από τον Σίσυφο και τον Καμύ, κατέληξα σε μια ωδή στην ανθρώπινη εργασία, στην πάλη με την ύλη, στη νοηματοδότηση της καθημερινότητας με την προσπάθεια προς τα πάνω»

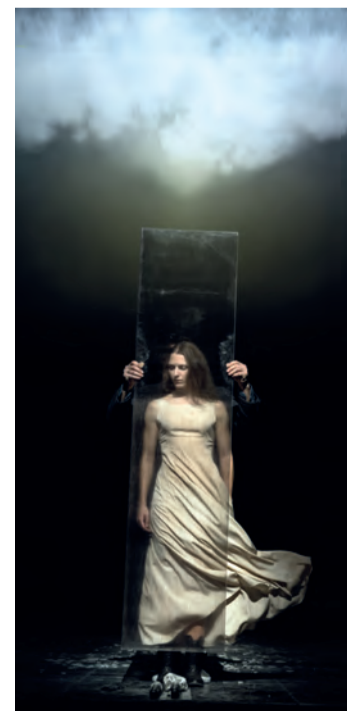

«Η αφύπνιση από τη μαζική κουλτούρα και του κατεστημένου, αλλά και της επαναστατικότητας. Το να δραπετεύεις από τον μικροαστισμό και τη "newage-ίλα" και ν' αναζητάς στο μέτρο του δυνατού την αλήθεια και την εμπνευση, αγαπώντας τον κόσμο και την ατελή πραγματικότητα, είναι ένας δρόμος, νομίζω καλός»

τόσο πιο ανοικτό σε ερμηνείες.

Έχετε χαρακτηριστεί «εμμονικός άνθρωπος».

Δεν ξέρω τι σημαίνει εμμονικός, ούτε και ποιος με χαρακτήρισε έτσι, γιατί κι αυτό έχει τη σημασία του. Όντας πάντα ο λιγότερο φερέγγυος άνθρωπος να σας μιλήσει για μένα, ξέρω πως εικόνες, σκέψεις και αισθήσεις επιστρέφουν στο έργο μου και ξαναδίνουν το παρόν. Είναι ασταίο να το συζητάμε όμως, δείξτε μου έναν καλλιτέχνη που δεν έχετε την αίσθηση ότι μια ζωή, το ίδιο έργο κάνει. Είναι σαν να παρατηρούμε ότι ένας άνθρωπος κάθε φορά που μιλάει έχει την ίδια χροιά στη φωνή. Τώρα, αν ως εμμονικός, εννοούμε μανιασμένα ανήσυχος μέχρι την επίτευξη του στόχου (στη συγκεκριμένη περίπτωση στη σαφήνεια, ακρίβεια και φρεσκάδα της κάθε παράστασης) τότε ναι, ένοχος. Δεν είμαι cool, χαίρομαι μόνο με το καλύτερο δυνατό. **Γιατί περνάτε περιόδους σιωπής όσον αφορά στη δημοσιότητα; Για-**

του ανήκειν. Φευγαλέα.

Έχετε πει «έτσι κι αλλιώς, δίπλα από το κύριο ρεύμα το οποίο ακολουθούν οι άνθρωποι, υπάρχουν ρυθμικά που για να πας σε αυτά σημαίνει ότι είσαι λιγότερο υπονοβιάτης». Στην εποχή των σφοδρών και ωμών αντιδράσεων, σε όλα τα επίπεδα της ζωής, εξακολουθείτε να το πιστεύετε; Μα φυσικά! Η αφύπνιση από τη μαζική κουλτούρα και του κατεστημένου, αλλά και της επαναστατικότητας. Το να δραπέτεύεις από τον μικροαστισμό και τη «new-age-ίλα» και ν' αναζητάς στο μέτρο του δυνατού την αλήθεια και την έμπνευση, αγαπώντας τον κόσμο και την ατελή πραγματικότητα, είναι ένας δρόμος, νομίζω καλός.

Επίσης έχετε πει «οι επιμελητές τέχνης ανά τον κόσμο έχουν τη νύκτωρ να προωθούν τις χώρες που είναι σε κρίση, όπως η Ελλάδα. Γιναμε σέξι διότι καταστραφήκαμε». Πώς γίνεται ένας κατεστραμμένος να δείχνει σέξι στα μάτια ενός υγιούς; Για ποια γοητεία μιλάμε;

Μα πώς να το κάνω σαφές; Μια χώρα που καταστρέφεται είναι ευκαιρία να προβληθεί. Ν' ανακαλυφθούν τα διαμάντια της. Μέσα στην ανθρωπιστική αποστολή των art festivals, είναι κι αυτό. Δείτε τι κάνουν οι Έλληνες στην τέχνη, μην τους αφήσετε να χαθούν.

Περιγράψτε μου τη σχέση σας με το νερό, το οποίο συναντάμε στις παραστάσεις σας τόσο έντονα.

Το νερό έτυχε και χαρακτηρίσε επιτυχημένες εργασίες μου και όλο θέλω να επιστρέφω σ' αυτό. Δεν ξέρω γιατί, αλλά δεν χρειάζεται να σκεφτεί κανείς και πολύ. Είναι ένα αληθινό υλικό μέσα στην ψευτιά της σκηνής. Είναι χάρμα οφθαλμών αυτό που κάνει με το φως, είναι ευέλικτο και καταλήγει σ' ένα επίπεδο που κόβει και καθρεφτίζει τα πάντα. Υποδέχεται τη δόνηση και υποσχεται την κάθαρση. Κάνει τα ρούχα να δείχνουν το σώμα γυμνό από μέσα.

Ακόμα η κοινωνία φοβάται το γυμνό σώμα τόσο, όσο στο παρελθόν;

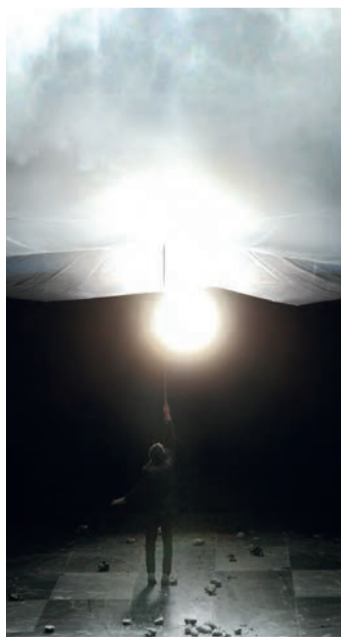
Το γυμνό σώμα είναι αποδεκτό υπό προϋποθέσεις. Το full frontal αντρικό γυμνό προκαλεί ακόμα χασκογελάκια. Η έκθεση λιγότερο αρμονικών σωμάτων πάνω στη σκηνή δεν είναι ιδιαίτερα ευπρόσδεκτη. Όλα αυτά δεν έχουν και τόσο σημασία εκτός απ' αυτό: Είμαστε σ' αλήθεια το μόνο ζώο που δεν αντέχει να βλέπει τον εαυτό του; Τι ζόρι τραβάμε με τα γεννητικά μας όργανα; Τι είναι αυτό που αλλάζει όταν κοιτάμε ένα γυμνό σώμα, παρουσία άλλων; Για εμάς που μεγαλώσαμε ανάμεσα σε γυμνά αγάλματα εφήβων, μοιάζει αστείο, δεν μοιάζει;

τί δεν παρακωρείτε συχνά συνεντεύξεις;

Μα γιατί η δουλειά μου είναι να φτιάχνω έργα. Αν κάπου μπορώ, ίσως, να φανώ χρήσιμος στο κοινωνικό σώμα είναι κάνοντας παραστάσεις.

Η αναγνώριση, και δη μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες, είναι κάτι που αναγνωρίζετε κι εσείς ότι σας βοήθησε. Μιλήστε μου για την αναγνώριση ως έννοια στη ζωή σας.

Η αναγνώριση είναι χρήσιμη, γιατί οι γιατροί, όταν τους χρειάζεσαι, σε προσέχουν και βρίσκεις πιο εύκολα τραπέζι να φας, χωρίς να έχεις κάνει κράτηση. Τίποτα άλλο δεν προσφέρει στη ζωή. Την ώρα που είμαι αντιμέτωπος με την ανικανότητα και τη λιποψυχία μου, πάλι μόνος είμαι και πλήρως αβοήθητος από την αναγνώριση. Εννοείτε ότι όταν οι συνάνθρωποί μου εκφράζουν με τον τρόπο του ο καθένας τη χαρά τους, που υπάρχουν ανάμεσά τους και δουλεύω, έχω μια φευγαλέα αίσθηση

Η παράσταση

Εικαστική Σύλληψη - Σκηνοθεσία
- Κοστούμια - Φωτισμοί: Δημήτρης Παπαϊωάννου
Ηχητική Σύλληψη: Γιώργος Πούλιος

Το σκηνικό σχεδιάστηκε σε συνεργασία με τους Δημήτρη Θεοδωρόπουλο, Σοφία Ντώνα

Ο επανασχεδιασμός του σκηνικού για την περιοδεία έγινε από τον Θανάση Δεμίρη

Γλυπτική - Ζωγραφική: Νεκτάριος Διονυσάτος

Τα κοστούμια σχεδιάστηκαν σε συνεργασία με τη Βασιλεία Ροζάνα Βοηθός Σκηνοθέτη - Διεύθυνση & Εκτέλεση Παραγωγής: Τίνα Παπανικολάου

Βοηθός Σκηνοθέτη & Διεύθυνση Προβών: Παυλίνα Ανδριοπούλου

Βοηθός Σκηνοθέτη & Βοηθός Σχεδιαστή Φωτισμών: Στέφανος Δρουσιώτης

Βοηθός Σκηνοθέτη, Αρχείο & Έρευνα: Κυριάκος Καρσεράς

Οργάνωση περιοδείας: Julian Mommert

Τεχνικός Διευθυντής & Εκτέλεση Παραγωγής: Γεώργιος Μπαμπανάρας

Διεύθυνση & Προγραμματισμός Φωτισμών: Μενέλαος Ορφανός

Σχεδιασμός Ηχητικής Εγκατάστασης: Κωνσταντίνος Μιχόπουλος

Διεύθυνση Σκηνής: Ντίνος Νικολάου

Βοηθός Σκηνογράφου: Μαρίνα Λεβεντάκη

Βοηθός Γλύπτη: Ιωάννα Πλέσσα

Βοηθός Προγραμματιστή Φωτισμών: Εβίνα Βασιλοπούλου

Βοηθός Ηχολόγητης: Νίκος Κόλλιας

Τεχνικοί Σκηνής: Γεράσιμος Σούλης & Μάνος Βιτσαζάκης

Κατασκευή Σκηνικού: Lazaridis Scenic Studios

Βοηθός Παραγωγής: Κάλη Καββαθά

Παραγωγή περιοδείας: 2WORKS με την υποστήριξη της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών.

Διάρκεια: 80'

Θέατρο Ριάλτο, Δευτέρα 8 και Τρίτη 9 Φεβρουαρίου, 20:30

Πληροφορίες / Κρατήσεις 77 77 77 45

Εισιτήρια: € 20 / 16 E-tickets: www.rialto.com.cy

Χορηγοί: Συνεργατισμός, Trust Insurance Cyprus, Trust Reinsurance Cyprus

Χορηγός αερομεταφορών περιοδείας: Aegean Airlines

Χορηγός φιλοξενίας: Mediterranean Beach Hotel

Χορηγός επικοινωνίας: Time Out

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Ο Μάγιστρος, ο Κλέφτης, η Γυναίκα του κι ο Εραστής της

Ένα πανέμορφο εικαστικά, αλλά επίσης βίαιο και ωμό κομψοτέχνημα. Η καλύτερη ταινία του εκκεντρικού Βρετανού Πίτερ Γκρίναγουέι είναι μια αλληγορία για τον καπιταλισμό και την απληστία του δυτικού πολιτισμού. Η δράση επικεντρώνεται αποκλειστικά σε ένα εστιατόριο πολυτελείας, στο οποίο κυριαρχεί η φασιστική και αστεία φιγούρα του ιδιοκτήτη. Είναι ένας γκάγκστερ χωρίς τον ηθικό κώδικα του Νονού, που μοιάζει περισσότερο με καταναλωτικό γουρούνι. Τα οργανωτικά συμπόσια δίνουν και παίρνουν ενώ ο νόμος της ζούγκλας επικρατεί παντού, με εξαίρεση την κουζίνα. Όταν η κάμερα κυλάει προς τα εκεί, τη θέση του κτήνους παίρνουν ο ουράνιος ήχος της φωνής ενός νεαρού σερβιτόρου και η μουσική που φτιάχνουν τα κρυστάλλινα ποτήρια. Υψηλή αισθητική και γκροτέσκο εναλλάσσονται συνεχώς, σε μία άψογη νεο-μπαρόκ παραβολή της θαλασσοκράτησης Βρετανίας.

7 «ΑΝΤΙΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ» ΤΑΙΝΙΕΣ

ΛΟΓΓΙΝΟΣ ΠΑΝΑΓΗ
longinospan@gmail.com

Στην κοιλάδα του Ηλά

Ο Τόμι Λι Τζόουνς, στην καλύτερη ερμηνεία της καριέρας του, μετατρέπει τον πατέρα ενός νεκρού στρατιώτη σε ένα σύμβολο αντιπολεμικού αγώνα. Χωρίς πολλά λόγια, με το βλέμμα του και τις συσπάσεις του προσώπου του, αποτυπώνει την τραγωδία χιλιάδων οικογενειών. Οι στιγμές που παρακολουθεί τις εικόνες από τον πόλεμο, μέσα από την κάμερα του κινητού τηλεφώνου του γιου του, είναι συγκλονιστικές. Εδώ, όπως στο «Blow up» του Αντονιόνι, έχουμε να κάνουμε με τη διαλεύκανση ενός φόνου, αλλά αυτή τη φορά πρόκειται για τον γιο του πρωταγωνιστή. Ο Πολ Χάγκις, ο σκηνοθέτης του «Crash», φτιάχνει μια ελεγεία χαμηλών τόνων, βάζοντας σχεδόν στο στόμα ενός βετεράνου του Βιετνάμ τα λόγια: «Σταματήστε αυτό τον πόλεμο!» Μοιάζει σαν αμερικανική σημαία που κυματίζει όχι θριαμβευτικά, αλλά θλιμμένα.

Γιατί τα αμούστακα παιδιά πήραν τα όπλα τους; Φταίνε οι ταινίες που εξυμνούν τη βία; Το αμερικανικό εκπαιδευτικό σύστημα; Η αδιαφορία των γονιών;

Syriana

Ο Στίβεν Γκάχαν, αντί να στρογγυλοκάτσει μετά το Όσκαρ του «Traffic», πήρε... χαρτί και καλαμάρι και, στο μέσο της διακυβέρνησης Μπους, έφτιαξε ένα σενάριο που μυρίζει πετρέλαιο, διαπλοκή και διαφθορά. Το εντυπωσιακό καστ υποδύεται μια παρέλαση από χαρακτήρες που μοιάζουν υπνωτισμένοι από τη μυρωδιά του μαύρου χρυσού. Σχεδόν κανένας από αυτούς δεν έχει ιδιαίτερη ηθική. Με αποκορύφωμα τον -άξια βραβευμένο με Όσκαρ- Τζορτζ Κλούνεϊ, που ως μουσάτος πράκτορας της C.I.A. εκτελεί εντολές σαν στρατιωτάκι... για το καλό της πατρίδας. Πέρα από τα προφανή πολιτικά και κοινωνικά μηνύματα, η ταινία λειτουργεί και σαν ένα θρίλερ που παρακολουθείται με κομμένη την ανάσα, όσο και αν είναι δύσκολο να βγάλει κάποιος άκρη μέσα από τον λαβύρινθο των γεγονότων. Εξάλλου, το τελευταίο ισχύει και για τους ίδιους τους ήρωες. Όλοι τους παίζουν ορθά τον ρόλο τους ως πιόνια, στη μεγάλη σκακιέρα της γεωπολιτικής...

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

District 9

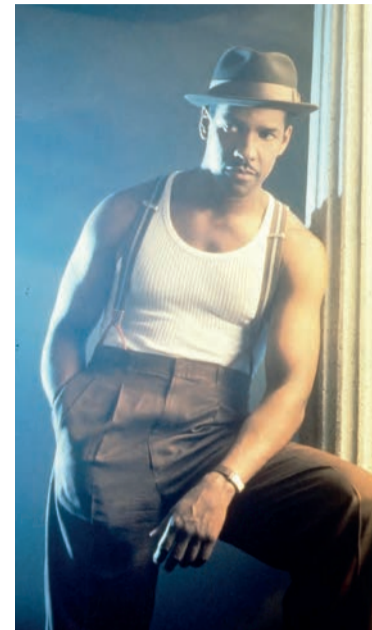
Αυτή η εναλλακτική ταινία επιστημονικής φαντασίας με το ντοκιμαντερίστικο στυλ κατάφερε να θριαμβεύσει στο box-office και να φτάσει στο κατώφλι των Όσκαρ. Μιλάμε για μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα παραγωγή, γυρισμένη στη Νότιο Αφρική, που λειτουργεί ως μεταφορά για το apartheid και τον ρατσισμό εν γένει. Βασισμένη σε μια μικρού μήκους ταινία του σκηνοθέτη της, μας αναγκάζει να αναθεωρήσουμε ό,τι πιστεύαμε για τους εξωγήινους: Οι άνθρωποι τους αποκαλούν «Γαρίδες» λόγω της εξωτερικής τους εμφάνισης και τους μεταχειρίζονται ακριβώς όπως οι σύγχρονες δυτικές κυβερνήσεις ταλαιπωρούν τους τριτοκοσμικούς μετανάστες. Οι μπηκτές για τα μεγάλα συμφέροντα γύρω από την ενέργεια δίνουν και παίρνουν, με τον άνθρωπο να μοιάζει περισσότερο με αδηφάγο τέρας και τον εξωγήινο να είναι... ανθρώπινος. Η τελική μάχη αποτελεί γροθιά στο στομάχι, όπου παραλαύνει ακόμα και ένα ρομπότ αλά Transformers. Το παράξενο της υπόθεσης είναι ότι αυτή η αλλόκοτη, αντιρατσιστική δημιουργία κατηγορήθηκε πως παρουσιάζει τους μαύρους χαρακτήρες σαν καρικατούρες.

Ο Στίβεν Γκράβαν, αντί να στρογγυλοκάτσει μετά το Όσκαρ του «Traffic», πήρε... χαρτί και καλαμάρι και, στο μέσο της διακυβέρνησης Μπους, έφτιαξε ένα σενάριο που μυρίζει πετρέλαιο, διαπλοκή και διαφθορά. Το εντυπωσιακό καστ υποδύονται μια παρέλαση από χαρακτήρες που μοιάζουν υπνωτισμένοι από τη μυρωδιά του μαύρου χρυσού

Devil in a blue dress

Η Πόλη των Αγγέλων, όπως διδάσκει αυτό το εξαιρετικό νέο-νουάρ του Καρλ Φράνκλιν, δεν κατοικείται καθόλου από φτερωτούς αγίους, αλλά κυρίως από αδιάτακτους κυνηγούς του αμερικανικού ονείρου. Βασισμένο σε ένα εξίσου θαυμάσιο βιβλίο του Γουόλτερ Μόσλεϊ, ζυπνάει εκείνη τη μεθυστική ατμόσφαιρα της μεταπολεμικής Αμερικής που παλεύει ακόμη με τους ρατσιστικούς της δαίμονες. Δεν θα μπορούσαμε να φανταστούμε τελειότερη επιλογή από τον Ντένζελ Γουάσιγκτον στον ρόλο του Ίζι Ρόλινς, του καρπού ενός μαύρου και μιας Εβραίας, που πασκίζει να βρει τον δρόμο του σε έναν εφιαλτικό κόσμο. Ταυτόχρονα, ο «διάβολος σε γαλάζιο φόρεμα» της Τζένιφερ Μπιλς είναι ό,τι πιο ερωτικό έχουμε δει στο σινεμά των nineties.

Καπιταλισμός: Ιστορία ενός έρωτα

Μετά την οπλοκατοχή, το σύστημα υγείας και τα ψέματα γύρω από το 9/11, στο στόχαστρο του «ιδανικού προβοκάτορα» Μάικλ Μουρ μπαίνει η «μητέρα όλων των κακών» στην Αμερική: Ο καπιταλισμός. Το αποτέλεσμα, δεν είναι μια φτηνιάρικη μαρξιστική προπαγάνδα, αλλά ένα αποκαλυπτικό φιλμ. Ο Μουρ δεν διστάζει να προκαλέσει. Η τόλμη και το θράσος του δεν οφείλονται, κατά τη γνώμη μου, σε καμιά αρρωστημένη μεγαλομανία. Απλώς νιώθει ότι αντιπροσωπεύει εκατομμύρια ανέργων και εξαπατημένων οικογενειών που έχασαν τα σπίτια τους, τη στιγμή που κάποιοι άλλοι άνθρωποι ζούσαν τα δικά τους πάρτι απληστίας. Στη μάχη του, ο Μουρ έχει σύμμαχο τον πρώην πρόεδρο των ΗΠΑ Φρανκλίνο Ρούσβελτ, η φωνή του οποίου ακούγεται μέσα από ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα, να περιγράφει πώς θα έπρεπε να ήταν η Αμερική.

Ελέφαντας

Ο Γκας Βαν Σαντ, αντί της καυστικής κριτικής του Μουρ (στο «Bowling for Columbine») επιλέγει μια εντελώς ουδέτερη ματιά, παρακολουθώντας με την ψηφιακή του κάμερα το χρονικό μιας συνηθισμένης μέρας σε αμερικανικό σχολείο της επαρχίας: Ένας μαθητής παίζει Μπετόβεν στο πιάνο, κάποιος άλλος επιδίδεται σε βίαια video-games, ενώ στο σκηνικό μπαίνει σφήνα κι ένα ντοκιμαντέρ για τον Χίτλερ. Κάπου εκεί, ο ουρανός πάνω από τα κεφάλια των δύο νεαρών σκοτεινιάζει και τα πράγματα οδηγούνται στα βίαια μονοπάτια του «Clockwork Orange». Είναι προφανείς οι αναφορές στη μυθική ταινία του Κιούμπρικ, που παρεξηγήθηκε στην εποχή της, πολύ περισσότερο από το ντοκιμαντερίστικο έπος του Βαν Σαντ. Η υπνωτική σκηνοθεσία, η παρακματική ατμόσφαιρα της επαρχίας παραπέμπουν σχεδόν σε σινεμά του Ντέβιντ Λιντς και, όπως συμβαίνει κι εκεί, τααινίγματα δεν λύνονται ποτέ. Γιατί αυτά τα αμούστακα παιδιά πήραν τα όπλα τους; Φταίνε οι ταινίες που εξυμνούν τη βία; Το αμερικανικό εκπαιδευτικό σύστημα; Η αδιαφορία των γονιών; Όλες οι απαντήσεις είναι δεκτές σε αυτό το υποψιασμένο και σοκαριστικό φιλμ, με ήρωες παιδιά του διπλανού δρόμου.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Η Βιρτζίνια Γουολφ στα μαγαζιά της Oxford Street

Ιστορίες αλλιώς // Η δυναμική αυτή γραφίδα του μοντερνισμού δείχνει, προορατικά, να διαβάζει και μάλιστα να θαυμάζει στο απαστράπτον γκλιτζ της Όξφορντ Στρητ τεχνικές αισθητικής ή και αισθησιακής αποπλάνησης που σήμερα σηματοδοτούν τα σημειολογικά παιχνίδια του μεταμοντερνισμού

ΤΙΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
titos_christodoulou@hotmail.com

Ενα Δωμάτιο Ολόδικό της. Αλλά, στην Oxford Street; «A Room of Her Own» τιτλοφορείται το βιβλίο της δυναμικής φεμινίστριας, εκπροσώπου των literati του κύκλου του Bloomsbury και σκαπανέως του μοντερνισμού, Βιρτζίνια Γουολφ, απότοκο της ιστορικής της διάλεξης στο Cambridge για τα υλικά μέσα και τις προϋποθέσεις δημιουργικής αυτοσυγκέντρωσης -το 'δικό τους δωμάτιο' που θα επιτρέψουν την δικαιοματική παρουσία της γυναίκας στους χώρους και τα μέσα της πιο ποιοτικής πολιτισμικής έκφρασης, όπως η λογοτεχνία ή οι κλασικές σπουδές. Αλλά, η μοντερνιστική της γραφή αυτή φαίνεται να 'συγκατοικεί' δύσκολα με τα μαζικά έντυπα του νεόκοπου εμπορικού καταναλωτισμού κι ακόμη λιγότερο με εκθειαστικά σχόλια για το λαμπερό γκλιτζ και το επιφανειακό, παροδικό λούστρο που επενδύει την λιβιδινική οικονομία της νεωτερικότητας.

Ερευνώντας για την συγγραφή του άρθρου της «Η Εξημέρωση της Νεωτερικότητας: Γυναίκες Αγοράστριες κι ο Εξορθολογισμός της Κατάληψης στον Μεσοπόλεμο», συμβο-

λή της στο βιβλίο «All the World and Her Husband. Women in Twentieth-Century Consumer Culture» («Όλος ο Κόσμος κι ο Σύζυγός της. Οι Γυναίκες στην Κουλτούρα του Καταναλωτισμού στον 20ό Αιώνα», συλλογή περισοπούδαστων άρθρων για τις γυναίκες ως καταναλώτριες, την κουλτούρα του καταναλωτισμού και την φεμινιστική άποψη, από τις Maggie Andrews and Mary M. Talbot, eds, Λονδίνο: Cassell 2000), η Mica Nava (καθηγήτρια Πολιτισμικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο του Ανατολικού Λονδίνου) εξεπλάγη βρίσκοντας σε παλιό τεύχος του περιοδικού «Good Housekeeping», του 1923, άρθρο της Virginia Woolf, με τίτλο «Oxford Street Tide» («Η Πλημμυρίδα της Όξφορντ Στρητ»). Αλλά, αν η συγγραφή του εν λόγω άρθρου μπορεί να εξηγηθεί ως ευκαιριακός βιοπορισμός της συγγραφέως, που ομολογεί η ίδια στο «A Room of Her Own» (1963, σ. 39) ότι προέκυπε από την αλίευση μικρών αγγελιών εργασίας στις εφημερίδες, πιο ερεθιστικά προβληματική για την ερευνήτρια είναι η αμφιταλαντευόμενη, κρυπτική στις διπλές εγγραφές, υπαινιγμούς κι υποδηλώσεις της στάσης της literaire φεμινίστριας για το σε φαντασμαγορικό φως και ψυχαγωγικό θόρυβο εκκολλημένο φαινόμενο του 'γαλαξιακού αστερισμού' -πώς τα χαρακτήρισε ο Μπωντριγιάρ- των

πολυκαταστημάτων μαζικού καταναλωτισμού. Κι ακόμα, για το πώς η δυναμική αυτή γραφίδα του μοντερνισμού δείχνει, προορατικά, να διαβάζει και μάλιστα να θαυμάζει στο απαστράπτον γκλιτζ της Όξφορντ Στρητ τεχνικές αισθητικής ή και αισθησιακής αποπλάνησης που σήμερα σηματοδοτούν τα σημειολογικά παιχνίδια του μεταμοντερνισμού.

Ο χρυσός ποταμός της Oxford Street

Έστας όχθας του κλεινού Ταμνισού, Αμάλθειον κέρας' θαύμαζε ο Κάλβος την ευμάθεια των απανταχθέντων κόσμου αγαθών στην πρωτεύουσα της παντοκράτειρας Βρετανίας. Με ποταμό ρεόντων αγαθών παρομοιάζει στο αναπάντεχο κείμενό της την φαντασμαγορική Oxford Street κι η Virginia Woolf. Από τους παισιώνοντες τον Παράδεισο Τίγρη και Ευφράτη έως τον χρυσοφόρο Πακτωλό, στις όχθες των ποταμών εκβράζονται, εναποτίθενται ή εκφορτώνονται εσσειά τα πλούτη του κόσμου. 'Μαιανδρίζει' λοιπόν, για να ανακαλέσουμε την μεταφορά του ομώνυμου ποταμού της Λυδίας, στις βουκολικές περιγραφές της πολύφερνης Oxford Street η Woolf, ζωγραφίζοντάς την σαν 'κοίτη βοτσαλόστρωτη ποταμού που οι πέτρες του ξεπλένονται στις όχθες από το πλούσιο ρεύμα του...

[όπου] κομφετί από πολύχρωμα χαρτάκια απλώνονται σαν θεριεμένα δάση από ζωηρά χρωματισμένη κλωρίδα' (Woolf, 1989, σ. 138). Ένα αλληγορικό τοπίο, τόσο τραβηγμένο στις ποιμνικές του αναφορές όσο και στην αντίστιξη της σύγκρισης της παραδοσιακής αριστοκρατίας 'οι επαύλεις των οποίων περιστοιχίζαν το Strand στις παλιές ημέρες' με τους 'μεγάλους Λόρδους της Oxford Street', τα 'παροδικά, ζαχαρένια παλάτια' των οποίων είναι παραταγμένα στις 'όχθες αυτού του ποταμού των τροχών της τύχης'.

Κείμενο ποιητικά και μάλλον ρηχά εκθειαστικό για την φαντασμαγορία της νέας, γαργαλιστικής των αισθήσεων καταναλωτικής πραγματικότητας, μια εμποροπανήγυρις που εννοούσε την 'φθηνία' της όχι μόνο σαν ευτελισμένη του απλού προς τους απλούς σαγήνη αλλά και πρόσκληση στο προσικό των τιμών: η 'έκπτωση' εννοείτο και στην κυριολεξία, όχι μόνο στην αισθητική της. Και σαν τέτοια προκαλεί μια high brow, αφ' υψηλού αντίδραση, κρυμμένη δηκτικά στην ειρωνεία των πανηγυρικών της Woolf, που ωστόσο δημιουργούν ερωτήσεις για την αμφιταλαντευόμενη στάση της στα νέα θέατρα και τις νέες σκηνοθετήσεις της μαζικής κατανάλωσης.

«Η Oxford Street... δεν είναι η πιο ξεχωριστή του Λονδίνου εμποροπανή-

«Η γενναιοδωρία [των νέων λόρδων] παίρνει... την μορφή έκστασης, επίδειξης, ψυχαγωγίας, βιτρινών φωτισμένων την νύκτα... Μας δίνουν τα πιο τελευταία νέα δωρεάν. Μουσική ξεκύνεται από τις αίθουσες των δεξιωσών τους δωρεάν. Δεν χρειάζεται να ξοδέψεις... για να χαρείς... τις ψηλοτάβανες και ευάερές αίθουσες... τα παχιά και πλούσια ταπέτα, την πολυτέλεια των δώρων, την λάμψη των υφασμάτων, των χαλιών και του ασημιού»

www.simerini.com.cy

γυρις. Οι ηθικολόγοι έχουν ήδη τείνει περιφρονητικό τον δάκτυλο σε όσους ψωνίζουν από εκεί... Στην Oxford Street προσφέρονται ποικίλες εκπώσεις κι 'εγκαταστάσεις'. Οι αγοραπωλησίες είναι πολύ ωμές και θορυβώδεις... Αλλά... η χοντράδα και η πανηγυριστική εντέλεια... έχουν την δική τους έλξη... Όλα ασπράφτουν και λαμπυρίζουν». (Woolf, 1989, σ. 138).

Κάποια ειρωνεία, οπωσδήποτε, κρύβεται στον εκθειασμό της Woolf για την 'γενναιοδωρία' και 'μεγαλοψυχία' των 'νέων Λόρδων του εμπορίου' που αντιπαράβαλλε προς τους δούκες και κόμητες, τόσο αφειδώλευτα, καθώς και πρώτοι διεγείρουν την φαντασία και εκστασιάζουν τις αισθήσεις των επισκεπτών - προσκυνητών στα καταστήματα της Oxford Street:

«Η γενναιοδωρία [των νέων λόρδων] παίρνει... την μορφή έκστασης, επίδειξης, ψυχαγωγίας, βιτρινών φωτισμένων την νύκτα... Μας δίνουν τα πιο τελευταία νέα δωρεάν. Μουσική ξεχύνεται από τις αίθουσες των δεξιώσεων τους δωρεάν. Δεν χρειάζεται να ξοδέψεις... για να χαρείς... τις ψηλοτάβανες και ενάερες αίθουσες... τα παλιά και πλούσια ταπέτα, την ποικιλία των δώρων, την λάμψη των υφασμάτων, των χαλιών και του ασημιού». (ibid., σ. 139).

«Κτίζουμε και χαλούμε τόσο εύκολα όπως περιμένουμε κι εμείς να χαλάσουμε και να ξανακτιστούμε. Είναι αυτή η παρόρμηση που δημιουργεί την δημιουργικότητα και την γονιμότητα. Η ανακάλυψη παροτρύνεται και η επινοήση πάντα έτοιμη να ανταποκριθεί»

Κειμενική στρατηγική

Ποια είναι η στρατηγική του κειμένου της Woolf; Αμφιταλαντεύεται η ίδια ή σκόπιμα κι εξήγητα παίζει τον αναγνώστη ανάμεσα στις πολλαπλές αναγνώσεις και παραστάσεις που υπαινίσσεται η συνωμοτική σύμφωνη με το εκθειασμένο υπερβολή των περιγραφών της; Η ίδια η Nava παραχωρεί στην Woolf μια αβεβαιότητα στην αντίληψη κι αποδοχή, στην κυμαινόμενη φωνή της γι' αυτό που την εντυπωσιάζει και συνεπαίρνει, ενώ ταυτόχρονα εννοεί ως χυδαίο, φτηνό και παροδικό. Μάλιστα, η Woolf φαίνεται να εξελίσσει το επικήρημά της για τα 'εφήμερα' της Oxford Street προς μια πιο συγκαταβατική, πιο γενναιοδωρη ματιά, ως να έχει καταλήξει σε ένα αποφασιστικό συμπέρασμα για το τι, εν τέλει, αντιπροσωπεύει αυτό το καινούργιο, που την εφήμερη κι επιφανειακή υπερβολή του, με ανάλογα επιδεικτική υπερβολή, περιγράφει. Είναι ακριβώς σε αυτή την επιφανειακότητα και παροδικότητα, την 'ελαφρότητα' του είναι' όσων λαμπερών προσφέρει ο κόσμος της βιτρίνας που διαβλέπει η Virginia Woolf τα παιγνιώδη νεύματα ενός νέου κόσμου που δεν εννοεί να διαβεβαιώσει μόνιμες και σταθερές αλήθειες αλλά ρέει και λαμπυρίζει, σαγηνεύοντας τόσο φευγαλέα και πειρακτικά όσο στιγμιαίες, άσκερτες και παροδικές μπορεί να είναι -και καλούνται να είναι- οι επιθυμίες μας. Γράφει η Woolf:

«Οι ηθικολόγοι τείνουν τον δάκτυλο με περιφρόνηση... [στην] ελαφρότητα και την επίδειξη... της εποχής μας. Αλλά... η χάρις του σύγχρονου Λονδί-

νου είναι ότι δεν κτίστηκε για να διαρκέσει... Το νάβηνο της σύστασής του, τα ανερχόμενα κύματα χρωματισμένου γύψου, δίνουν ένα διαφορετικό είδος απόλαυσης από αυτή με την οποία επιχειρούσε να πείσει... η ευγενής Αγγλία. Η υπερηφάνειά τους απαιτούσε την ψευδαίσθηση της μονιμότητας. Η δική μας, αντίθετα, φαίνεται να επιμένει στην απόδειξη ότι μπορούμε να κάνουμε την πέτρα και το τούβλο τόσο παροδικά όσο οι επιθυμίες μας... Κτίζουμε και χαλούμε τόσο εύκολα όπως περιμένουμε κι εμείς να χαλάσουμε και να ξανακτιστούμε. Είναι αυτή η παρόρμηση που δημιουργεί την δη-

το εύκολο πλαστικό που μιμείται μια απύουσα, απωθημένη ή και απωθητική, δυσκίνητη πραγματικότητα. Φτηνό και πιο προστό από το γνήσιο, απρόσιτο και γι' αυτό ανεπιθύμητο αγαθό, για μαζικούς καταναλωτές που χρησιμοποιούν ψεύτικο, πλαστικό κι αυτό χρήμα, για να αγοράσουν μιμησιών προϊόντα από πολλούς μιμησιών κι αυτούς μιας ιδεατής ανώτερης μέσης τάξης.

Το απρόσμενο και περιθωριακό κείμενο της Virginia Woolf συνιστά, ταυτόχρονα, και μια πρωτοπορία, αφού προπορεύεται από πιο σύγχρονα κείμενα πολιτισμικών μελετών στον κόσμο της μετανεωτερικής κουλτούρας

μιουργικότητα και την γονιμότητα. Η ανακάλυψη παροτρύνεται και η επινοήση πάντα έτοιμη να ανταποκριθεί». (Woolf, 1989, σ. 139).

Μετανεωτερικός, καινούργιος κόσμος

'Νεωτερικότητα των δρόμων' ονόμασε τις διαδικασίες αυτές ο Marshall Berman (στο «Ο, τι είναι Στερεό Λιώνι στον Αέρα» του, 1983 - τίτλος από τον γνωστό Μαρξικό αφορισμό του Μανιφέστου). Τις απολαύσεις αυτές που χαιρετίζει στο απρόσμενο κείμενό της η Woolf: το επιδεικτικό, το μαγικό, το φτηνό, το παροδικό.

Παροδικότητα, επιφανειακότητα, ψευδαίσθηση. Η σαγήνη κι αποπλάνηση του 'tromp d'oeil', κατά Μπωντριγιάρ -συγγραφέα του «Consumer Society» του ψέματος που δεν ψεύεται γιατί δεν διεκδικεί αλήθειες, αλλά προσθέτει κι... επεκτείνει τις αισθήσεις. Η αισθητική του φτιαχτού, του πλαστικού, της απομίμησης διατρέχει τον νέο, παιγνιώδη κόσμο στην κουλτούρα του λαμπερού καταναλωτισμού. Μια εορτή στην οποία εορτάζεται η επίφαση και το φτιαχτό,

της κατανάλωσης. Όπου κυριαρχεί η επιφανειακότητα, η παρωδία και το παιγνιώδες. Το κείμενο της Woolf στο «Good Housekeeping» όχι μόνο εκφράζει ένα συμβιβαστικό άνοιγμα στην οικονομική πραγματικότητα, την αισθητική και λιβιδινική οικονομία της Oxford Street. Νομιμοποιεί, επίσης, συμβατά με την φεμινιστική φιλοσοφία της Γουλφ και στο πλαίσιο ενός πιο νεωτερικού φεμινισμού, τον χώρο των πιο καθημερινών εμπειριών κι απολαύσεων της γυναίκας. Πρόκειται, για την επέκταση του χώρου των αγορών ως πεδίου όχι μόνο οικονομικών διαδικασιών αλλά καισχόλης και απελευθερωμένων ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων της γυναίκας.

Μια πλούσια, πολυσιχιδής και θεατρική πανδαισία που διανοίγει την εμπειρία των καταναλωτών, της γυναίκας όχι λιγότερο, σε νέους τρόπους και δυνατότητες κοινωνικής έκφρασης και καταξίωσης μέσα από την επέκταση νέων καταναλωτικών εμπειριών, όπου η παραδοσιακή αγορά της ψυχαγωγίας συναντά κι έχει μια μετατοπιστεί στην ψυχαγωγία της αγοράς.

ART AERI LTD

Ανδρέας Λαδόμματος

Ο Ανδρέας Λαδόμματος είναι ένας από τους σημαντικότερους και σπουδαιότερους Κύπριους ζωγράφους. Γεννήθηκε το 1940 στη Λευκωσία. Είχε άριστη βασική εκπαίδευση, αφού φοίτησε στην Πρότυπη Αστική Σχολή Αντωνίου και Ευγενίας Θεοδότου, με δασκάλους τέχνης τον Θεόδοτο Κάνθο και Κώστα Οικονόμου και στο Παγκύπριο Γυμνάσιο, με καθηγητή τέχνης τον Τηλέμαχο Κάνθο. Μετά την αποφοίτησή του από το Γυμνάσιο το 1959, εργάστηκε αρχικά ως σχεδιαστής σε αρχιτεκτονικό γραφείο και τον επόμενο χρόνο άρχισε σπουδές στο Camberwell School of Art στο Λονδίνο. Με την αποφοίτησή του το 1964 επέστρεψε στην Κύπρο και διορίστηκε καθηγητής. Δίδαξε Τέχνη και Τεχνικό Σχέδιο κυρίως στο Παγκύπριο Γυμνάσιο και σε άλλα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης.

Η πρώτη επαγγελματική του παρουσία ήταν το 1964 στην Παγκύπρια Έκθεση του ΕΚΑΤΕ, ενώ η πρώτη ατομική του έκθεση έγινε το 1967 στο Χίλτον Λευκωσίας. Στη διάρκεια της καλλιτεχνικής του πορείας η δουλειά του παρουσιάστηκε σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, καθώς και στις ΗΠΑ, Αυστραλία, Κίνα, Αίγυπτο, Ινδία. Το 2008 οργανώθηκε η τρίτη του αναδρομική έκθεση στην Αίθουσα Πολιτιστικών Εκδηλώσεων της Marfin Laiki Bank στη Λευκωσία, ταυτόχρονα με την παρουσίαση της μεγάλης μονογραφίας για τη ζωή και το έργο του «Ανδρέας Λαδόμματος - 55 χρόνια καλλιτεχνικών αναζητήσεων». Το 2009 οργανώθηκε από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και την Κυπριακή Πρεσβεία Αναδρομική του Έκθεση στο Σπίτι της Κύπρου στην Αθήνα. Σχεδίασε πολλά γραμματόσημα για το ταχυδρομείο της Κύπρου και για μια κοινή έκδοση Κύπρου - Ελλάδας. Σχεδίασε αφίσες, εξώφυλλα βιβλίων και εικονογράφησε βιβλία. Φιλοτέχνησε και εξέδωσε ο ίδιος το 1972 το καθ' ολοκληρίαν χειροποίητο λεύκωμα, σε 36 αντίτυπα, «20 Ποιητές πάνω σε 20 σχέδια».

Έργα του καλλιτέχνη βρίσκονται σε πολλές κρατικές και δημόσιες συλλογές στην Κύπρο: Κρατική Πινακοθήκη Κύπρου, Γραφείο του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας, Υπουργεία, Πανεπιστήμιο Κύπρου, Πινακοθήκη Ιδρύματος Μακαρίου Γ', Πρεσβεία της Ελλάδας και σε Δήμους. Επίσης, στις Κρατικές Συλλογές Ρωσίας, Γερμανίας, Αιγύπτου. Το 1982 έγινε η απονομή σ' αυτόν του Κρατικού Βραβείου εικονογράφησης, καθώς και του Ετήσιου Τιμητικού Χορηγήματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως και η κατάταξη του ίδιου όσο και της συζύγου του από το Πανεπιστήμιο Κύπρου ως χορηγών του Ιδρύματος.

Για περισσότερες πληροφορίες αποταθείτε στο www.artaeri.com. Μακαρίου 71, Λ/σία

Ηδύφωνο

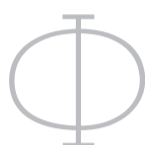
www.simerini.com.cy

«Πιετά 2015»

Κώστας Βασιλείου: Ένας Ενοσρκωμένος της ποίησης

Παρουσίαση // Ο Κώστας Βασιλείου είναι ένας από τους σημαντικότερους εκπροσώπους μιας γενιάς λογοτεχνών, που ξεκίνησαν ως γόννοι δακρύων για να εξελιχθούν σε δακρυγόνους λέξεων

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ίλοι, συγγενείς, συγχοριανοί, παλαιοί μαθητές, ομότεκνοι και πλήθος εκτιμητών του έργου του συγκε-

ντρώθηκαν την περασμένη Δευτέρα, στην αίθουσα εκδηλώσεων του Ιδρύματος Μακάριος Γ', στη Λευκωσία, για να τιμήσουν τον Κώστα Βασιλείου στην παρουσίαση του βιβλίου του «Pieta 2015-Πιετά 2015» (Εκδόσεις Χρυσοπολίτισσα). Πρόκειται για μια δίγλωσση (στα Ελληνικά και στα Γαλλικά), επικαιροποιημένη και εμπλουτισμένη έκδοση της ομώνυμης συλλογής του ποιητή, η οποία εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1983.

Η επανέκδοση έγινε με την προσθήκη νέων ποιημάτων, με τον μεταφραστικό μόχθο του καθηγητή Γλωσσολογίας στο Πανεπιστήμιο του Νανσύ, Ανδρέα Χατζησάββα, ο οποίος μετέφρασε τα ποιήματα της πρώτης έκδοσης, και του ποιητή, πεζογράφου και κριτικού Γιώργου Κυθρεώτη (μαθητής του Κώστα Βασιλείου στο παλαιό ποτέ ακτινοβολούν Παγκύπριο Γυμνάσιο), ο οποίος έβαλε τη μεταφραστική υπογραφή του στα νέα ποιήματα της συλλογής - γραμμένα στην κυπριακή διάλεκτο.

Η έκδοση περιλαμβάνει, επίσης, ένα εισαγωγικό επίμετρο του φιλόλογου και κριτικού Κώστα Χατζηγεωργίου για το έργο του Κώστα Βασιλείου, καθώς και ένα σύντομο εισαγωγικό κείμενο του ίδιου του ποιητή.

Το βιβλίο παρουσίασαν οι Κώστας Χατζηγεωργίου και Γιώργος Κυθρεώτης, ενώ χαιρετισμούς απύθνυαν ο Ανδρέας Φυλακτού, Γενικός Διευθυντής του Ιδρύματος Μακάριος Γ' και η εκδότρια, συγγραφέας και ποιήτρια Ρήνα Κατσελλή.

Η εκδήλωση έκλεισε με αντιφώνηση και ανάγνωση ποιημάτων από τον ίδιο τον Κώστα Βασιλείου, ο οποίος τραγούδησε και κάποια ποιήματα με τη χαρακτηριστική βραχνή τρεμουλιαστή φωνή του, και μουσικό πρόγραμμα, το οποίο περιλάμβανε την εκτέλεση της «Τηλλυρκώτισσα» σε στίχους της Πιετά 2015.

Τύχη αγαθή

Ο υπογράφων είχε την τύχη να είναι μαθητής του Κώστα Βασιλείου στο Παγκύπριο Γυμνάσιο, στο μοναχικό και... «καταραμένο» Κλασικό Τμήμα της Α' Λυκείου το 1979.

Σε μια εποχή που οι καθηγητές, και δη οι φιλόλογοι, δεν ήταν απλοί επαγγελματίες διεκπαιρωτές διδακτικών ωρών, αλλά δάσκαλοι γνώσης και ήθους, με όλο το βάθος και τη σημασία της λέξης. Ο Κώστας Βασιλείου ήταν ένας από αυτούς, με μίαν απλή και απέρριπτη αρχοντοσύνη, που είχε, παράλληλα, την ικανότητα να κάνει να πάλλεται, μέσα στην πλατιά πεπαιδευμένη του καλλιέργεια, η σοφία του λαϊκού ανθρώπου. Από τα χείλη του ακούσαμε για πρώτη φορά για την προσωκρατική

φιλοσοφία, τον Ηράκλειτο (στον οποίον είχε ιδιαίτερη αδυναμία), τον Παρμενίδα, τον Θαλή, τον Αναξίμανδρο, αισθανθήκαμε τη μουσική εκείνης της υπέροχης, αιγιματικά φορτισμένης από σκοτεινιά και φως, λέξης «διαλεκτική», για την «παλίντονο αρμονία», που ακόμη και σήμερα είναι δύσκολο να συλλάβει κανείς, πλήρως και εις βάθος, τη φιλοσοφική της διάσταση, ανακαλύψαμε δρόμους προς τα πίσω που οδηγούν εμπρός, αφουγκραστήκαμε το συνταρακτικό μεγαλείο και την αλήθεια λιτών και σύντομων φράσεων, λάβαμε, ως πλείρω αφιλοκερδή δωρεά, το μάθημα πάνω στο μάθημα της παιδείας.

Κάποια χρόνια μετά, θα ανακάλυπτα -θα επιβεβαίωνα, μάλλον- μέσα από τα ποιητικά βιβλία και το πεζογραφικό του έργο, πως ο Κώστας Βασιλείου είναι ένας Ενοσρκωμένος της ποίησης, που δοξολογεί «το ηλιοβασιλέμα με τη βυζαντινή πορφύρα του, το ακριτικό ξωκκλήσι, τον εσπερινό και τον Ακάθιστο με τους εξαίσιους ήχους», αλλά και φτύνει κατάμουτρα, την ίδια ώρα, όλες τις εξουσίες και τους ελώδεις «κολαούζους» τους, χορεύοντας, όπως η Ριμαχόνα, «χλωρή μες στη φωτιά, ολόθηστη, ολοκόκκινη, ολόδροση Τριανταφυλλιά». Γιατί το Ποίημα δεν είναι για την ελεφάντινη ευαισθησία σας/Ετσι που εκπορνεύετε την ποίηση στην αγορά των ιδεών/έτσι που την εξευτελίζετε ανάλογα με τις πολιτικές σας πεποιθήσεις/έτσι που την ευνουχίζετε/προσέχετε, αν το ληστέσετε να το βραβεύσετε/μα την τιμή μου θα σας υποβάλω μήνυση.

Δεν τον είχα ξαναδεί από τα σχολικά χρόνια, τον συναντούσα, όμως, και συνομιλούσα μαζί του μέσα από τα βιβλία του, σ' έναν μουσικό διάλογο που εκείνος, αν και «απών», τον ενορχήστρωνε μαεστρικά με το αόρατο χέρι της συναισθησίας, γιατί τι άλλο είναι η ποίηση από το να μπορείς «να μυρίζεις τους ήχους, να γεύσαι τις λέξεις, να βλέπεις χρώματα όταν σκέφτεσαι αριθμούς».

Ο Κώστας Βασιλείου είναι ένας από

τους σημαντικότερους εκπροσώπους μιας γενιάς λογοτεχνών που ξεκίνησαν ως γόννοι δακρύων, για να εξελιχθούν σε δακρυγόνους λέξεων. Ένας ποιητής, που, όπως αναφέρει ο Κώστας Χατζηγεωργίου, «τραγούδησε και με τις δύο φωνές μας. Και με τη φωνή της πανελληνίας κοινής και με τη φωνή της κυπριακής διαλέκτου. Και νομίζω πως νομιμοποιούμαι αν πω πως τραγούδησε εξίσου εξαιρετικά και με τις δύο. Πάντοτε όμως με τον δικό του τρόπο, εκείνον τον μοναδικό τρόπο που τον ανέδειξε στο στερέωμα της σύγχρονης κυπριακής ποίησης τοποθετώντας τον ανάμεσα στους σημαντικότερους εκπροσώπους της».

Σύγχρονο έργο

Ευνοημένοι, λοιπόν, σήμερα από την ακριβοδίκαιη φορά του χρόνου, έχουμε την τύχη να κρατάμε στα χέρια μας την «Πιετά 2015». Η σημασία του σπουδαίου αυτού έργου προσμετράται με την απόσταση της επανέκδοσής του, αλλά και όλο τον χρόνο που απομένει να διαβαστεί, σάμπως ολάκερη η στιγμή της ανάγνωσής και της κατάρτησής του να είναι αφιερωμένη στο μέλλον, στην ιστορία και τις αμφισβησίες της.

Όπως σημειώνει ο Γιώργος Κυθρεώτης, «το έργο ανοίγει χώρο για να εισέλθει στον ποιητικό λόγο η ιστορική πραγματικότητα με όλη την οδυνηρή αμφισβημία και ρευστότητά της. Όλες οι πλευρές που διαδραμάτισαν ρόλο στη σύγχρονη ιστορία της Κύπρου αποκτούν φωνή, κρίνουν αλλά και κρίνονται ανελέητα. Το έργο δεν προβάλλει μία και μόνη αλήθεια, αλλά την περιπέτεια του διαλόγου για αναζήτηση της αλήθειας. Και πρόκειται πράγματι για περιπέτεια, αφού συχνά φτάνει στα άκρα και ενίοτε, όπως θα διαπιστώσει ο αναγνώστης, λέγονται και βαριές κουβέντες...»

»Την ίδια στιγμή, και εφόσον έτσι έχουν τα πράγματα, ο διάλογος εξέρχεται αναγκαστικά από τον ποιητικό λόγο, συμπαρασύροντας αναπόφευκτα και τον αναγνώστη, τουλάχιστον τον αναγνώστη που είναι σε θέση να δει πέ-

ρα από το ατομικό, τον αναγνώστη που είναι σε θέση να εννοήσει την προσωπική του μοίρα ως αναπόσπαστο μέρος της συλλογικής μοίρας. Οποιοδήποτε, δηλαδή, έχει το θάρρος να μπει σ' αυτή την περιπέτεια της αυτογνωσίας διά του διαλόγου. Γι' αυτόν κυρίως τον λόγο, κατά την άποψή μου, η «Pieta 2015» είναι έργο σύγχρονο, που μας αφορά συλλογικά, και όχι απλώς επανέκδοση μιας ποιητικής συλλογής η οποία, μέσω της μετάφρασης, ανοίγεται και στον γαλλόφωνο αναγνώστη».

Κάθε φορά που γίνεται Πελοποννησιακός Πόλεμος

Εγώ θα είμαι με τους Αθηναίους, είπε ο Ριμαχό
Που αγωνίζονται για την ελευθερία
-κι εσύ;

Εγώ θα είμαι με τους Σπαρτιάτες, είπε ο Ριμαχό
Που αγωνίζονται για την ισότητα
-κι εσύ;

Εγώ τούς είπα η Ριμαζόνα
Θα 'μαι ενάντια και στους Αθηναίους και στους Σπαρτιάτες

Γιατί στο όνομα της ελευθερίας και της ισότητας
Καταργούν την ελευθερία και την ισότητα
Θα 'μαι ενάντια και στους Αθηναίους και τους Σπαρτιάτες
Για να μη γίνεται Πελοποννησιακός Πόλεμος
Και να μπορούν να ζουν ευτυχισμένα τα παιδιά μου
Με ελευθερία και ισότητα.

Το τραγούδι του Αντάρτη (Απόσπασμα)

Βοηθάτε αγιοί, βοηθάτε να σου Αθηνά τζαι χείρα, να Άη Γιώρκη βόηθα μας να βοήθα μας ν' αντέξουμεν
Τζι εσού τον πόδα τάρραζε την σέρα σου ανάμωσε μεν κάθεσαι στο άραζε του καναπέ, αχάπαρε

μεν είσαι λόγια μανικά τζιαί έρκατα μπενδικά μεν καρτεράς χαζίρικα πράματα π'ον' αγύριστα

www.simerini.com.cy

Βιβλιονηλασίες // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Δοκίμια Εκπαιδευτικού Προβληματισμού και Ιστορικά Εκπαιδευτήρια της Κύπρου με ανθρωπιστικό παρελθόν

Ηβη Σιακαλλή-Αργυρίδου

Προλογίζοντας η ίδια το βιβλίο της, που περιλαμβάνει μίαν εξόχως ενδιαφέρουσα σειρά δοκιμίων παιδαγωγικού-εκπαιδευτικού περιεχομένου, τις βιωματικές της αναφορές ως διευθύντρια σε δύο ιστορικά εκπαιδευτήρια του τόπου μας, καθώς και την ευσύνοπτη εκπαιδευτική της περιδιάβαση των αλλοτινών νοσταλγικών ημερών στην Κερύνεια της καταγωγής της, η Ηβη Σιακαλλή-Αργυρίδου με τη γραφίδα της φιλολογικής της παιδαγωγίας επεξηγεί εκ προοιμίου τους λόγους και τους στόχους της πρόσφατης αυτής συγκεντρωτικής έκδοσης: «Η μακρά ενασχόλησή μου με την Εκπαίδευση και τα Εκπαιδευτήρια του τόπου μας [...] με ώθησε να καταθέσω τους εκπαιδευτικούς προβληματισμούς μου [...]. Η μεγάλη ακόμη αγάπη μου για τα παιδιά, τους μαθητές/τριες, τους νέους, τους οποίους θεωρώ συνεχιστές της μεγάλης πολιτιστικής μας κληρονομιάς και μελλοντικούς ενεργούς πολίτες μέσα σε μια δημοκρατική και ευνομούμενη πολιτεία, που μόνο μέσα από την Παιδεία-Εκπαίδευση θα πετύχουμε να φτάσουμε στην υψηλότερη βαθμίδα και στην ιδανικότερή της μορφή».

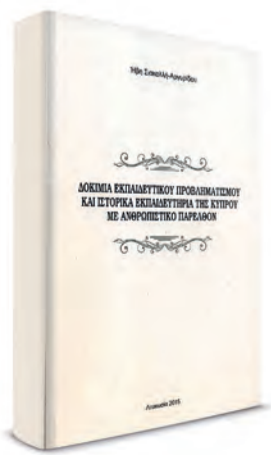
Τα δοκιμιακά κείμενα και οι Έρευνες-Συνεντεύξεις, που δημοσιεύτηκαν κατά καιρούς στον ημερήσιο Τύπο, όπως και διάφορες άλλες αξιοσημείωτες καταγραφές γύρω από σχολικά στιγμιότυπα και καλλιτεχνικά δρώμενα, που με το συνοδευτικό φωτογραφικό υλικό εμπλουτίζουν την ιστορία του Γυμνασίου Φανερωμένης και του Διανελλείου Γυμνασίου (Λάρνακας) στην εξελικτική τους πορεία, ταξινομούνται σε τρεις θεματικές ενότητες. Τα οκτώ παιδαγωγικά δοκίμια με εορταστικές κοινωνικές ανθρωπολογίας και καιρίες προεκτάσεις πολιτισμικής και εκπαιδευτικής πολιτικής, ευστόχως, επιγράφονται «Φιλοσοφικά Δοκίμια», νοούμενου ότι η παιδαγωγική υπό την ευρύτερη ανθρωποκεντρική της έννοια απορρέει από τη φιλοσοφία, κατά τον Γερμανό φιλόσοφο Νάτορπ, στον οποίο παραπέμπει ο Κωνσταντίνος Σπυριδάκης σε μια διάλεξή του το 1938 υπό τον τίτλο «Ο παιδαγωγός ως διδάσκαλος».

Όσο, ο, η συγγραφέας εδώ, μέσα από φιλοσοφικούς στοχασμούς διαλεκτικών ιδεών και υπαρξιακών αναζητήσεων, παιδαγωγεί χωρίς διδακτισμούς, διερευνώντας θέματα μιας πολύπτυχης επαγγελματικής προβληματικής: την ταυτότητα του σύγχρονου ανθρώπου ως προς τις πνευματικές αξίες, τη δημιουργική έκφραση και την αισθητική πρόσληψη των λογοτεχνικών ή εικαστικών της μορφών, τα ανθρωπιστικά μαθήματα, τη συναισθηματική αγωγή και τις διαχρονικές ηθικές αξίες στην παγκοσμιοποιημένη κοινωνία της εποχής μας, τις ατομικές διαφορές υπό το πρίσμα όχι της ισοπέδωσης ή της εγωιστικής προκατάληψης,

αλλά της δημοκρατικής ισότητας και των ανθρωπιστικών κριτηρίων, όπως και τον καταλυτικό ρόλο της παιδείας στην αντιμετώπιση της σημερινής κρίσης των αξιών.

Το πρώτο από τα «Ιστορικά Δοκίμια» της δεύτερης ενότητας, που θέτει το ζήτημα «της τοπικής-εθνικής ιστορίας και της δημιουργίας ιστορικής συνείδησης», προιδέαζει σε αιτιώδη συνάρτηση τα επόμενα τέσσερα για τους Τρεις Ιεράρχες, την άλωση της Πόλης, τον Μακεδονικό Αγώνα (1904-1908) και το Ολοκαύτωμα. Οι επετειακές, προφανώς, ομιλίες ανακινούν αγωνιστικές και επώδυνες μνήμες, εμβαθύνοντας σε σελίδες της Ελληνικής Ιστορίας, κοσμογονικά και παγκόσμια γεγονότα πανανθρώπινης συνείδησης. Λόγω πρόσφατων επετείων στεκόμαστε στις 27 και 30 Ιανουαρίου με τις αντίστοιχες ημέρες μνήμης των θυμάτων του Ολοκαυτώματος και των Τριών Ιεραρχών· ενδεικτικά σταχυολογούμε: «Το Ολοκαύτωμα έγινε διότι, όπως πίστευαν οι Ναζί, τα θύματα ήταν κατώτερα πλάσματα ή υπάνθρωποι [...] και αφετέρου, ειδικά στην περίπτωση των Εβραίων, πιθανή απειλή στην ανωτερότητα και την κυριαρχία των Αρίων. Με αυτό τον τρόπο ήθελαν να δημιουργήσουν μια καλύτερη ράτσα, απαλλαγμένη από όσους θεωρούσαν ακατάλληλοι». Στα πλαίσια του ίδιου δοκιμίου η συγγραφέας δεν παραλείπει να υπομνήσει τα δεινά του Ποντιακού Ελληνισμού από τους Νετούρκους, παραθέτοντας αδρομερώς το συγκλονιστικό χρονικό της γενοκτονίας των Ποντίων, που «με 353.000 νεκρούς αποτελεί την δεύτερη μεγαλύτερη γενοκτονία του αιώνα μας», εις απάντηση όσων ανιστόρητων την αποκαλούν, έστω και «αιματηρή», «εθνοκάθαρση».

Στον αντίποδα της μισανθρωπίας των «αρισσοφιστών» γενοκτόνων της ανθρωπότητας «ο χριστιανικός ανθρωπισμός των τριών Ιεραρχών είναι μεγάλος. Εκείνο που διακρίνει τη διδασκαλία των πατέρων είναι η πίστη στην αξία του ανθρώπου. Οι αγώνες τους χαρακτηρίζονται από αγάπη προς τον Άνθρωπο. [...] Οι Τρεις Πατέρες βοήθησαν να αναπληρωθεί το ιδεώδες του ελληνοχριστιανικού πολιτισμού».

Ιδεοσκοπία // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Η πρόσληψη της ελληνοχριστιανικής παιδείας στους Τρεις Ιεράρχες

Η πάροδος δέκα αιώνων από την έμπνευση του Ιωάννη Μαυρόποδος, Επισκόπου Ευχαϊτών, επαξίως να καθιερωθεί η 30ή Ιανουαρίου μαζί με τη μνήμη των Τριών Ιεραρχών ως ημέρα επίσης των Γραμμάτων και της ελληνικής παιδείας, έχει ευλόγως αναδείξει την άρρηκτη σχέση του κοινού εορτασμού τους. Η παραλληλία συγκριτολογικής εντύπωσης από τους παλαιότερους έως τους σύγχρονους μελετητές στα φιλοσοφικά και ποιητικά έργα της αρχαιοελληνικής Γραμματείας και στα σοφά συγγράμματα των τριών μεγάλων πατέρων της Εκκλησίας μας συνήχει, παρά τις όποιες αποκλίσεις κοινωνικών αντιλήψεων ή θρησκευτικών ιδεών, την εναρμόνιση της σύνθεσης μιας ανθρωποκεντρικής διαλεκτικής, αποτυπώνοντας το ήθος της ελληνοχριστιανικής ταυτότητας στην οικουμενική της διαχρονία.

Μέσα από την ομόκεντρη επαλληλία των αρετών του καλού καγαθού, του «γνώθι σαυτόν», του ανθρώπινου μέτρου και της ενάρετης χριστιανικής ζωής η διδασκαλία του Σωκράτη συναντά το κήρυγμα του Αποστόλου των Εθνών και τα διδάγματα των Τριών Ιεραρχών. Η καταξίωση της πνευματικής τους μέθεξης στην λόγω και έργω καθαγιαστική σύζευξη της εμπειρίας τους οικοδομεί την Αναγέννηση του δυτικού κόσμου και εδραιώνει τα θεμέλια του ευρωπαϊκού πολιτισμού υπό το φως της ελληνοχριστιανικής του εξακτινώσεως· εξού, την είσοδο της Ελλάδας στην ΕΟΚ το 1979, κλωσόρισαν ως «χώρα της Φιλοκαλίας, χώρα του Βασιλείου, του Γρηγορίου, του Χρυσόστομου». Γιατί, αν τον χρυσό αιώνα του Περικλή γέννησαν «οι γονέοι της ανθρωπότητας», κατά τον Μακρυγιάννη, ο 4ος χρυσός αιώνας ανέστισε τον ελληνοχριστιανικό διαφωτισμό, μεταδίδοντας τα μηνύματα της πρώτιστης οικουμενικής διακήρυξης των πανανθρώπινων δικαιωμάτων και της έσχατης πνευματικής παγκοσμιοποίησης. Επειδή οι «Τρεις μέγιστοι Φωστήρες της Τρισηπλίου Θεότητας» δεν υπήρξαν μόνο πυρσός «δογμάτων θείων» και «θεογονώσιες» «μελίρρυτοι ποταμοί», αλλά και μαθητεύοντας σε πεφωτισμένους δασκάλους της εποχής και περιώνυμες σχολές της Αθήνας και της Αντιόχειας, κατέστησαν ωσαύτως πανεπιστήμονες της θύραθεν παιδείας, ιδίως της ελληνικής φιλολογίας. Πέραν της ενσωμάτωσης αποσπασμάτων από τον Όμηρο έως τον Πλάτωνα, τον Αριστοτέλη και τους τραγικούς στα χριστιανοπρεπή διδακτικά κείμενα της ποικιλώνυμης εργογραφίας τους, διέσωσαν τίτλους και ολόκληρα χωρία απωλεσθέντων έργων αρχαίων συγγραφέων.

Ο ορθός Λόγος της κλασικής παιδείας

Στις έκπαλαι μανιαϊστικές προσεγγίσεις μονομερούς φανατικού ενστερνισμού μιας αμιγούς ελληνικότητας ή μιας «υπεράγαν ορθοδοξίας» απαντά ο Γρηγόριος ο Θεολόγος στον «Επιτάφιον εις τον Μέγαν Βασίλειον» και στους δύο «Στηλιτευτικούς» του λόγους «Προς Ιουλιανόν Βασιλέα». Αφ-

νός θεωρεί αμαθείς και αμόρφωτους όσους απορρίπτουν την εξωχριστιανική παιδεία, που είναι εισαγωγική και συμπληρωματική της ανώτερης αγωγής για τη σωτηρία και το κάλλος των θείων πραγμάτων και αφετέρου απευθύνεται στον Ιουλιανό, που απαγόρευε σε μη χριστιανούς να διδάσκουν και να διδάσκονται τα αρχαία ελληνικά γράμματα: «Τίνος του ελληνίζεω εισίν οι λόγοι;», για να απαντήσει ο ίδιος στο ρητορικό ερώτημα ότι δεν είναι αποκλειστικό δικαίωμα των οπαδών της αρχαίας θρησκείας παρά όλου του έθνους, δίδοντας τον πρώτο χριστιανικό ορισμό περί έθνους, όχι ως φυλετικής αλλά πολιτιστικής κοινότητας, ταυτόσημης με τον Οικουμενικό Ελληνισμό, όπως κατά τον Ισοκράτη: «...μάλλον Έλληνας καλείσθαι τους της παιδείσεως της ημετέρας ή τους της κοινής φύσεως μετέχοντας». Και ο Άγιος Γρηγόριος αισθάνεται ότι μετέχει στον ορθό Λόγο της κλασικής παιδείας, που αρδεύοντάς τον με τα νάματα τού εξ αποκαλύψεως ευαγγελικού θείου Λόγου, υπερασπίζεται το δικαίωμά του να διδάξει όσα έχει διδαχθεί στη σφαιρική ολοκλήρωση της αλληλοσυμπλήρωσής τους. Συνιστώντας, εξάλλου, στους μαθητές να μελετούν «βίβλους ποιητών», σε ένα αριστοτεχνικό του επίγραμμα από τα «Επν εις εαυτόν» εκφράζει την

ευγνωμοσύνη και προς την Ελλάδα των σπουδών του και προς τους Έλληνες, που αβίαστα ασπάστηκαν τον Χριστιανισμό: «Ελλάς εμή, νεότης τε φίλη, κι όσσα πέπασαι και δέμας ως Χριστώ ειζατε προφρονέως».

Η χριστοκεντρική θεώρηση του Ελληνισμού ως απόδοση σωτηριολογικού νοήματος από τη φθορά του θανάτου και ο εξελληνισμός του χριστιανισμού ως εκφραστικό όχημα γλωσσικής νοηματοδότησης, για την κατανόηση των αιογραφικών «απορρήτων» και την ευρύτερη διάδοσή τους, σφραγίζεται στα σημαίνοντα και τα σημαίνοντα των πατερικών κειμένων. Ο Μέγας Βασίλειος τονίζει στην «Ομιλία προς τους Νέους, όπως αν εξ ελληνικών ωφελούντο λόγων»: «και ποιηταίς και λογοποιοίς και ρήτορσι και πάσιν ανθρωποίς ομιλητέον, όθεν αν μέλλη προς την της ψυχής επιμέλειαν ωφελεία τις έσσεσθαι». Ενώ τον χρυσορρήμονα Χρυσόστομο, που προέτρεπε «την ημετέραν γλώτταν παιδεύσωμεν», ο κορυφαίος κλασικός φιλόλογος Wilamowitz τον θεωρεί «κληρονόμο του σωκρατικού πνεύματος» και «αρμονική έκφραση μιας αττικής ψυχής».

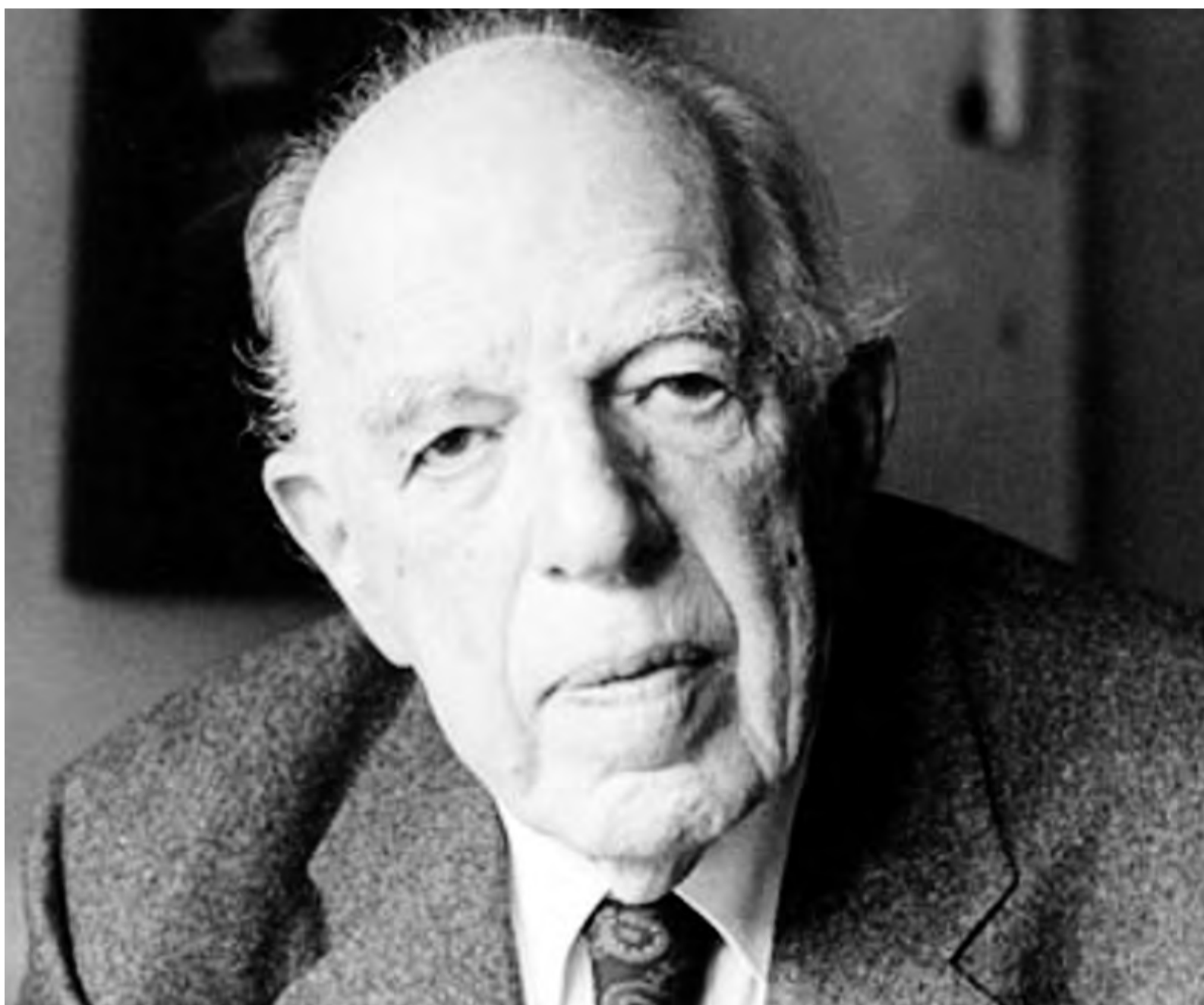
Αυτό το πνεύμα και αυτή την ψυχική οι Τρεις Ιεράρχες ανύψωσαν στο στερέωμα της αθάνατης ελληνοχριστιανικής παιδείας.

chrysothemisch1@gmail.com

Ε. Η. Gombrich, Μικρή ιστορία του κόσμου

Απόσπασμα της εβδομάδας // Έχεις σταθεί ποτέ ανάμεσα από δύο καθρέφτες; Πρέπει να το δοκιμάσεις. Βλέπεις ξανά και ξανά καθρέφτες, μόνο καθρέφτες, όλο και πιο μικρούς, όλο και πιο δυσδιάκριτους // Επιμελείται η **Μαρία Μινά**

Όλες οι ιστορίες αρχίζουν με το «Ήταν κάποτε...». Η δική μας ιστορία θέλει να αφηγηθεί το «Ήταν κάποτε...». Κάποτε ήσουν μικρός και με το ζόρι έφτανες όρθιος μέχρι το χέρι της μητέρας σου. Το θυμάσαι; Αν θέλεις, μπορείς να αφηγηθείς μια ιστορία που ν' αρχίζει έτσι: «Ήταν κάποτε ένα μικρό αγόρι - ή ένα μικρό κορίτσι, εγώ δηλαδή». Και κάποτε ήσουν βρέφος. Αυτό δεν το θυμάσαι, αλλά το ξέρεις. Κάποτε ήταν κι ο πατέρας σου κι η μητέρα σου μικροί. Και ο παππούς και η γιαγιά σου. Αυτό είναι ακόμα πιο παλιά. Παρ' όλα αυτά το ξέρεις. Άλλωστε λέμε: «Είναι μεγάλοι». Και είχαν κι αυτοί με τη σειρά τους παππούδες και γιαγιάδες και μπορούσαν κι αυτοί να λένε: «Ήταν κάποτε...». Κι έτσι πάμε όλο και πιο πίσω, και πιο πίσω. Πίσω από κάθε «Ήταν κάποτε...» υπάρχει πάντα ακόμα ένα. Έχεις σταθεί ποτέ ανάμεσα από δύο καθρέφτες; Πρέπει να το δοκιμάσεις. Βλέπεις ξανά και ξανά καθρέφτες, μόνο καθρέφτες, όλο και πιο μικρούς, όλο και πιο δυσδιάκριτους, κι άλλους, κι άλλους, κι άλλους, αλλά κανέναν δεν είναι ο τελευταίος. Ακόμα κι εκεί που δε βλέπεις πια άλλον, υπάρχει χώρος για όλο και περισσότερους. Κρύβονται κι άλλοι καθρέφτες από πίσω, το ξέρεις.

Ακριβώς το ίδιο συμβαίνει και με το «Ήταν κάποτε...». Δεν μπορούμε να φανταστούμε πως έχει τέλος. Ο παππούς του παππού του παππού... σε πιάνει ίλιγγος. Αν όμως το πεις άλλη μία φορά αργά, σιγά-σιγά, θα μπορέσεις να το φανταστείς. Και συνεχίζεις προς τα πίσω. Έτσι φτάνουμε γρήγορα στα παλιά χρόνια, και μετά στα πολύ παλιά χρόνια. Όλο και πιο πίσω, όπως με τους καθρέφτες. Αλλά στην αρχή δεν φτάνουμε ποτέ. Πίσω από κάθε αρχή υπάρχει πάντα ακόμα ένα «Ήταν κάποτε...».

Είναι σαν ένα πηγάδι απύθμενο! Ζαλίζεσαι όταν κοιτάς κάτω; Κι εγώ! Γι' αυτό θα πετάξουμε ένα χαρτί που καίγεται σ' αυτό το βαθύ πηγάδι. Θ' αρχίσει να πέφτει αργά, βαθιά, όλο και πιο βαθιά. Και καθώς θα πέφτει, θα φωτίζει τα τοιχώματα του πηγαδιού. Το βλέπεις ακόμα εκεί κάτω; Όλο και πιο βαθιά - και τώρα είναι πια τόσο μακριά, που μοιάζει με μικροσκοπικό αστέρι στο σκοτεινό βάθος, μικρότερο κι από μικρότερο. Και τώρα δεν το βλέπουμε πια καθόλου.

Το ίδιο συμβαίνει και με τη μνήμη. Μ' αυτή φωτίζουμε προς τα πίσω το παρελθόν. Πρώτα το δικό μας - μετά ρωτάμε τους μεγαλύτερους, και μετά ψάχνουμε γράμματα ανθρώπων που έχουν φύγει πια από τη ζωή. Έτσι φωτίζουμε όλο και πιο πίσω. Υπάρχουν

κάποια σπίτια όπου φυλάσσονται μόνο παλιά σημειώματα και χαρτιά που γράφτηκαν κάποτε. Λέγονται αρχεία. Εκεί μπορείς να βρεις γράμματα που γράφτηκαν πριν από πολλές εκατοντάδες χρόνια. Σ' ένα τέτοιο αρχείο έπεσε κάποτε στα χέρια μου ένα γράμμα που έλεγε μόνο: «Αγαπημένη μανούλα! Χτες μας προσέφερε θαυμάσιες τρούφες για φαγητό, ο Βίλχεμ σου». Ήταν ένας μικρός πρίγκιπας πριν από τετρακόσια χρόνια. Οι τρούφες είναι μανιτάρια, μια λιχουδιά.

Αυτή την εικόνα τη βλέπουμε μόνο για μια στιγμή. Γιατί το φως μας λιγοστεύει γρήγορα, όλο και πιο γρήγορα. 1.000 χρόνια πριν, 2.000 χρόνια, 5.000 χρόνια, 10.000 χρόνια. Και τότε υπήρχαν παιδιά που έτρωγαν με ευχαρίστηση λιχουδιές. Αλλά δεν μπορούσαν να γράψουν γράμματα. 20.000 χρόνια πριν, 50.000 χρόνια πριν - ακόμα κι εκείνοι οι άνθρωποι έλεγαν «Ήταν κάποτε...». Και η φλόγα της μνήμης μας ολοένα και λιγοστεύει. Μετά σβήνει. Αλλά εμείς ξέρουμε ότι η ιστορία πάει ακόμα πιο πίσω. Σε μια εποχή παλιά, πολύ παλιά, που δεν υπήρχαν άνθρωποι. Που τα βουνά δεν έμοιαζαν όπως σήμερα. Κάποια ήταν ψηλότερα. Με τον καιρό η βροχή τα διάβρωσε, ώσπου έγιναν λόφοι. Κάποια δεν υπήρχαν καν. Αναδύθηκαν μέσα από τη θάλασσα

έπειτα από πολλά εκατομμύρια χρόνια.

Αλλά, ακόμα και πριν υπάρξουν αυτά τα βουνά, υπήρχαν ζώα, εντελώς διαφορετικά από τα σημερινά. Τεράστια, σαν δράκοι σχεδόν. Από πού το ξέρουμε; Μερικές φορές βρίσκουμε τα οστά τους βαθιά μέσα στη γη. Στη Βιέννη, στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, μπορείς να δεις π.χ. το διπλόδοκο. Παράξενο όνομα. Ακόμα πιο παράξενο όμως είναι το ίδιο το ζώο. Δε θα χωρούσε σ' ένα δωμάτιο, ούτε καν σε δύο.

[...] Αλλά ούτε αυτή ήταν η αρχή. Υπάρχει ακόμα πιο πίσω, πολλές εκατοντάδες εκατομμύρια χρόνια πριν. [...]

«Ήταν κάποτε...» - εδώ με πιάνει κι εμένα ίλιγγος αν δοκιμάσω να σκύψω κάτω. Έλα, πρέπει να γυρίσουμε γρήγορα στον ήλιο, στην ωραία θάλασσα, στα φυτά, στα κοχύλια, στις γιγαντιαίες σαύρες, στα βουνά μας και μετά στους ανθρώπους. Δεν είναι σαν να γυρνάς πάλι σπίτι; Και για να μη μας τραβάει συνέχεια αυτό το «Ήταν κάποτε...» όλο και πιο βαθιά στο απύθμενο πηγάδι, θα κάνουμε αμέσως την εξής ερώτηση: «Μια στιγμή! Πότε έγινε αυτό;».

Αν ρωτήσουμε επίσης «Πώς έγινε πραγματικά;», τότε ρωτάμε για την ιστορία. Όχι για μια οποιαδήποτε ιστορία, αλλά για την ιστορία μας, αυτήν που ονομάζουμε ιστορία του κόσμου. Αρχίζουμε λοιπόν;

Η μικρή ιστορία του κόσμου κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη σε μετάφραση Έλενας Καμηλάρη